יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 258 | Łódź, Czwartek, 7 listopada 1935 | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג י"א מרחשון תרצ"ו | №258

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

„בעסער אלע שטארבען, איידער אפגעבען א שריט ערד, אדער אונטערגעבען זיך" — גיבען אפ א שבועה די אביסינישע קריגער

די שלאקס-רעגענס.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

פון אסמאלא איז מען מודיע:

די שלאקס-רעגענס אין דער פראווינץ טיגר מאכען פאר אונמעגליך דאס בעוועגען זיך פונם איטאליענישען מיליטער. אין בעסטען פאל וועט די אפענסיווע פארטגעזעצט ווערען דאנערשטאג. די איטאליענער נוצען אויס די הפסקה פאר דער פערפעסטיגונג פון די פאזיציעס. די וועגען זענען צוליב די רעגענס ווייך געווארען, און עס איז זיי נישט איבערצוקומען.

די ידיעה, אז דער סולטאן אראסי איז אריבער צו די איטאליענער, בעשטעטיגט זיך. אין די איטאליענישע קרייזען האלט מען אפילו, אז אויך דער ראס אימרו, דער ראס קאסא און מעגליך אפילו דער ראס סעיום וועלען אריבער אויפ'ן איטאליענישען צד

פון אדיס-אבעבא.

פון אדיס-אבעבא מעלדעט מען:

דא פעהלען אויס אפיציעלע ידיעות וועגען דער לאגע אויף די בעזונדערע קריגס-פראנטען.

די רעזידענץ-שטאט האט א רוהיגען אויסזעהן, און ווען נישט די מיליטער-אפטיילונגען און די גייסטליכע, וואס קומען אן פון דער פראווינץ אויף דעם וועג צום פראנט, וואלט מען געקענט מיינען, אז די מלחמה האט זיך שוין געענדיגט.

פיל אויסלענדישע קארעספאנדענטען האבען שוין פערלאזט אדיס אבעבא און זענען אוועק קיין דזשיבוטי, אדער אין אנדערע געגענדען.

די איבערגעבליבענע קארעספאנדענטען וועלען אונטער דער וואך פון דער קעניגליכער וואך בעגלייטען דעם קייזער האילע סעלאסיע אין זיין וועג קיין דעסיע. די דאטע פון ארויספאהר ווערט נאך געהאלטען בסוד.

אביסינישער קאמוניקאט.

אדיס-אבעבא, 6 (ספ. טעל.)

אנ'אפיציעלער אביסינישער קאמוניקאט איז מודיע, אז אין אוונט דעם 5 ד. ח. איז א שטארקע איטאליענישע אויסשפיר-אפטיילונג אונטער דער אנפיהרונג פונם עריטרעער זעגגיע אריין אין מאקאלע, וואס איז געבליבען איינגאנצען אהן אביסינישען מיליטער. ביינאכט זענען די אביסיניער ארוים אין אנ'ענערגישער קאנטער-אטאקע, צווינגענדיג די איטאליענער צו פערלאזען די שטאט. די איטאליענער האבען איבערגעלאזט 10 דערהרג'עטע און 4 געפאנגענע. די אביסיניער — 2 דערהרג'עטע און 4 געפאנגענע.

אנ'איטאליענישער קאמוניקאט.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

נעכטען, 11 אין אוונט זענען די איטאליענישע פארפאסטענס צוגעקומען צו מאקאלע. אין דער שטאט איז געווען פולשטענדיג רוהיג. צווישען דעם אפטרעטענדען אביסינישען מיליטער און דער בעפעלקערונג איז געקומען צו בלוטיגע צוזאמענשטויסען, ווייל די זעלנער האבען געוואלט בערויבען די איבערגעבליבענע איינוואוינער. די איטאליענישע פארפאסטענס זענען בעגריסט געווארען דורך דער בעפעלקערונג מיט ווייסע פעהנער.

היינט האט זיך דאס איטאליענישע מיליטער אפגערוהט. דער מארש וועט פארטגעזעצט ווערען היינט פארטאג.

דייטשער קאמוניקאט.

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

דייטשע קוועלען זענען מודיע פון אדיס-אבעבא, אז לויט מעלדונגען פון אגארענער פראנט, געהען די אפטיילונגען ווייטער אין דער ריכטונג פון וועבעשי-בעלי. די קאמפען זענען זעהר פערביסענע. צוויי איטאליענישע באמבען-אעראפלאנען, וועלכע זענען געפלויגען נידריג איבער די אביסינישע ליניעס, זענען ארונטערגעשאסען געווארען. איינער פון די אפאראטען האט עקספלאדירט אין דער לופט, און דער צווייטער — ערשט אנשלאגענדיג זיך אין דער ערד. אלעלופט-פליהער זענען אומגעקומען.

פראנצויזישער קאמוניקאט.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

לויט אינפארמאציעס פון פראנצויזישע קארעספאנדענטען, ווארטען די לייטענדע אביסינישע ספערען אפ א שטארקען איטאליענישען אנגריף אויפ'ן צפון און דרום-פראנט. דאס איטאליענישע מיליטער בעוועגט זיך זעהר פאמעליך, אבער די אביסינישע קריגס-מאכט איז מודה דאס די איטאליענער געפינען זיך נאהענט פון מאקאלע. אין משך פון חודש נאוועמבער — האלטען די אביסיניער דארף מען זיך ריכטען אויף ערנסטע שלאכטען, וועלכע וועלען דעצידירען וועגען דעם גורל פון א רייה סטראטעגישע פונקטען.

אויסגעצייכענטע אביסינישע מיליטער-אפטיילונגען פערנעמען די ליניע אויף צפון פון מאקאלע, וואו עס זענען אונטער דער אנפיהרונג פונם ראס סעיומס עצה-געבער, געוו. רוסישען פולקאווניק קארניוואלאוו אויסגעבויט געווארען מאדערנע בעהעלטענישען. די שטימונג ביי דעם דאזיגען מיליטער איז אויסגעצייכענט. די זעלנער האבען בעליגט א שבועה, אז זיי וועלען בעסער שטארבען, איידער אפגעבען א שריט פון דעם טעריטאריום, אדער אונטערגעבען זיך...

ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען פון אדיס-אבעבא בעשטעטיגען, אז דאס אביסינישע מיליטער האט נישט פערלאזט מאקאלע.

דיצפון-ארמעען פאסען זיך געגוי צו צו די בעקומענע בעפעהלען, אריינציהענדיג דעם שונא אין דער טיפעניש פון לאנד אהן א שלאכט, און אויסציהענדיג בזה האופן די איטאליענישע קאמוניקאציע-ליניעס.

לויט ידיעות, וואס זענען אנגעקומען אין אדיס-אבעבא פון דעם דרום-פראנט, זענען דארט מיט עט-

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

טאג-טעגליך

דאס מיטעל אויף שטשורעס

דער טריומפאלער אריינמארש פון די עקזאלטירטע איטאליענער אין מאקאלע, דער אריינמארש זייערער מיט מוזיק און געזאנג, ווייל דער שונא ציהט זיך צוריק, איז אביסעל געשטערט:

די שטראמען רעגען — דעם פערבינדעטען פון אביסיניען, וועלכער געפינט זיך נישט אין רשות פון דער פעלקער-ליגע און ווענדעט אן זיינע סאנקציעס פאר'ן 18-טען ד. ח. — אטא די שטראמען רעגען און די גרויסע שטורעמס גייען אריין אין די ביינער די האפערדיגע איטאליענער, וועלכע רייסען זיך נעבעך מיט 39 גראד היץ אין שטורעם און די מוזען קיהלען זייער יוגענדליכען „דזשאווינעצצא"-פאטריאטיזם, טאפענדיג און טראמפלענדיג אלץ ווייטער און טיפער אין בלאטע און זאמד...

די שטורעם-רעגענס גיסען שטראמען קאלט וואסער אויף די פערפיהרטע מוסאליני'שע היץ-קעפ פון איין זייט, און —

פון דער צווייטער זייט שטייט דער ראס סעיומא אין מאקאלע פאר די פערביטערטע אויפגערעגטע אביסינישע קריגער, וועלכע פערשטייען נישט, הלמאי זיי דארפען אהן א שלאכט פערלאזען די שטאט, און ער רעדט פאר זיי:

— „זעלנער! אויך מיר איז שווער, אהן א קאמף אפצוגעבען די פערטע שטאט אין די הענד פון די איטאליענער גזלנים. אזא איז אבער דער ווילען פון קייסער, וואס גאט האט איהם געגעבען א גרויסען און ליכטיגען שכל! געדענקט עס אז אויב מען וויל כאפען די שטשורעס, דארף מען זיי צווארפען עפיס פעטס!.. זעלנער, מיר וועלען זיך דא בקרוב צוריקקעהרען, ווי זיגער. די קעפ פון אונזערע שונאים וועלען ליגען ביי אייערע פיס!"

אזעלכע זענען די רייד פון דעם אביסינישען ארמעי-פיהרער, הינטער וועלכען עס שטייט „דער קייסער, וואס גאט האט איהם געגעבען א גרויסען און ליכטיגען שכל", און וועלכער דערקלערט:

— „די מלחמה-אקציע וועט נישט ווערען איבערגעריסען, כל זמן איין איטאליענישער זעלנער וועט זיך געפינען אין אביסיניען, און אזוי ווי די דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונגען געבען נישט קיין רעזולטאטען, וועט נאר דאס אביסינישע געוועהר קאנען צוריקשטעלען דעם שלום".

די שטשורעס גייען דערווייל בלינד אויפ'ן פעטס...

מ.

צו אונזערע לעזער!

דער מארגענדיגער פרייטאג-נומער פון

„נייעם פאלקסבלאט"

דערשיינט אין א פערגרעסערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציסטישען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

רעד. י. אונגער, יצחק קאצענעלסאן, משה בראדערזאן, ד"ר ח. זשיטלאווסקי, לעא קעניג, ד"ר פ. פרידמאן, ד"ר ל. שיפמאן, י. אבערזשאנעק, ח. י. בונין, אדוו. שעסקין, ד"ר מ. שוואלבע, אדוו. ז. שטראוך, צאהן-ארצט העלענא האלפערן, נ. דרייצעהן א. א.

א חוץ דעם די נייעסטע אינפארמאציעס פון אלע טעלעגראפען - אגענטורען און ספעציעלע ידיעות. אויך א רייכע לאדזער כראניק און די ספעציעלע גרויסע הומאריסטישע און סאטירישע ביילאגע

„דער קונדס"

אנאנסען

אין דאזיגען אינהאלטסרייכען פרייטאג-נומער האבען א געזיכערטען ערפאלג.

אונזער ווארט

אין 20 יאהר ארום...

„מאנטשעסטער גארדען" פערעפענטליכט א רייע סענסאציאנעלע רעפארטאזשען פון דייטשלאנד, אין וועלכע עס ווערט צ. א. געמאכט אזא חשבון:

די צאהל פון די יודען אין דייטשלאנד דערגרייכט איצט 420,000. זינט ס'איז אויפגעקומען ס'„דריטע רייך" שטייגט איבער די יערליכע שטערבליכקייט ביי יודען די צאהל 4,000. גלייכצייטיג עמיגרירען פון דייטשלאנד יעהרליך 12 טויזענד יודען. אזוי-ארום מאכט אויס אין סך הכל, אז אויב די סיטואציע וועט זיך נישט ענדערען, וועלען אין יאהר 1955, ד. ה. אין 20 יאהר ארום אויסשטארבען אלע יודען.

אזא קאלטבלוטיגען חשבון מאכט דער „מאנטשעסטער גארדען":

„אין 20 יאהר ארום וועלען שוין אלע יודען אין דייטשלאנד זיין אויסגעשטארבען".

שוין דאס אליין, וואס עס ווערען געמאכט אזעלכע אויסרעכענונגען און השערות, און דאס נאך, וואס זיי ווערען בעשטעטיגט דורך אומבארחמנות'דיגער מאטעמאטישער לאגיק — דאס קאן בשום אופן נישט לאזען רוהיג, און ווען נישט די בעווארעניש, אז „אויב די סיטואציע וועט זיך נישט ענדערען", וואלט די לאגע טאקי נישט געווען איבערצוהאלטען.

צי וועט זיך אבער די סיטואציע נישט ענדערען? צי וועט דאס דייטשע משוגעת לאנג נאך אנהאלטען — אטא דאס משוגעת, וואס איז בלי שום ספק א שאנד פאר דער דייטשער ראסע און פאלק?

דאס איז א פראגע, אויף וועלכער אלע פאקטארען פון שכל און געפיהל זאגען קלאהר און דייטליך: ניין!

דער איצטיגער צושטאנד אין דייטשלאנד — דאס איז נישט קיין צושטאנד פון שטילער מעלאנכאליע, מחמת דער געליטענער מפלה בעת'ן וועלט-קריג, נאר ס'איז ווילדער שגעון, פוריע, ווען דער בעל דבר, וואס האלט האק און גיפט אין האנד לאזט זיך נישט צוימען מיט א צוואנגס-העמד, און בושעוועט אהן א גרעניץ, און דעמאלירט אלע יסודות און פרינציפען פון עלעמענטארער מענשליכקייט.

די טרייסט און דער אמת איז: שטילע מעלאנכאליע ביי מענשען מיט טעמפע מוחות איז אפט אומהיילבאר, אבער פוריע לאזט זיך סוף כל סוף אויסהיילען.

ובפרט ביי א גאנץ פאלק.

די סיטואציע — ס'וועט גארנישט העלפען — מוז זיך ענדערן!

ב.

גרויסע שרפה אין א מעבעל-פאבריק אין חיפה

קאלעקטיוו פון „מזרחי" אוועק מיט'ן רויך

אייגנטימער פון דער מעבעל-פאבריק, א פוילישער יוד, אומגעקומען אין די פלאמען

חיפה, 6 (ספּ. טעל.)

דאָ איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין סאַמבערג'ס מעבעל-פאַבריק. די גאַנצע פאַבריק איז פערברענט געוואָרען דאָס פייער האָט זיך בליץ שנעל פערשפּרייט און אויך אַרומגעכאַפּט דעם קאָלעקטיוו פון „מזרחי". אויך דער קאָלעקטיוו איז אַוועק מיט'ן פייער.

בעת דער שרפה איז פערברענט געוואָרען דער אייגענטימער פון דער פאַבריק סאַמבערג, אַ פוילישער יוד.

קאָלאָניע אין א"י צום אנדענק

פון די געפאלענע יודישע זעלנער פון דייטשלאַנד בעת דער וועלט-מלחמה

וויען, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער בונד פון די יודישע פראָנט-זעלנער, האָט בעשלאָסען צו גרינדען אין ארץ-ישראל אויפן באָדען פון קרן-קימת א קאָלאָניע צום אָנדענק פון די טויזענדער געפאַלענע יודישע זעלנער אין דער וועלט-מלחמה. דאָס איז אַלס פּראָטעסט צוליב דעם שטרייכען אין דייטשלאַנד די נעמען פון די יוד. געפאַלענע זעלנער פון די געדענק-טאָוולען.

אַביסינישע יודען אין א"י

טרעטען פרייוויליג אריין אין דער אַביסינישער ארמעע

ירושלים, 6 (ספּעציעל)

עטליכע טויזענד פלאַשען, אַביסיניער בירגער, וואָס וואוינען אין ארץ-ישראל, זיינען אריינגעטרעטען פרייוויליג אין דער אַביסינישער ארמעע.

פּראָפ. בראָדעצקי זאָגט: „מ'מעג",

און דער ווארשאווער פאלעסטינע-אמט זאגט: „מ'טאר נישט"

חלוקי דעות וועגען דעם עולים-טראנספּארט מיט איטאליענישע שיפען קיין א"י

לאָנדאָן, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין אַ געשפּרעך מיט'ן יט"א-פאָרשטעהער, האָט פּראָפ. בראָדעצקי ערקלעהרט, אַז די סאַנקציעס געגען איטאַליען זענען נישט נוגע דאָס טראַנספּאָרטירען עולים קיין ארץ-ישראל מיט איטאַליענישע שיפען.

* * *

פון וואַרשעווער פּאַלעסטינאַ-אַמט טיילט מען אונז מיט אַ ידיעה, וואָס איז אַ סתירה צו פּראָפ. בראָדעצקי'ס ערקלערונג. דער וואַרשעווער פּאַלעסטינאַ-אַמט טיילט אונז מיט, אַז קומענדיגע וואָך געהט אָפּ פון וואַרשאָ דער לעצטער טראַנספּאָרט עולים קיין ארץ-ישראל דורך איטאַליען. פון דער קומענדיגער וואָך אָן, וועלען די עולים נישט טראַנספּאָרטירט ווערען מיט איטאַליענישע שיפען. דאָס איז אַ רעזולטאַט פון די סאַנקציעס געגען איטאַליען. אַ צווייטע סיבה איז, וואָס דער פּאַלעסטינאַ-אַמט האָט מורא צוליב דער מלחמה צו שיקען די עולים מיט שיפען פון אַ קריג-פיהרענדער מלוכה ס'זאָל נישט געשעהען קיין אומגליק.

יודישער סוחר מיט זיין גאַנצער משפחה

זיך געמאלדען פרייוויליג אין דער אביסינישער ארמעע

ירושלים, 6 (ספּעציעל)

פון אַדיס-אַבעבאַ טיילט מען מיט, אַז אַני אַנגעזעהענער רייכער יודישער סוחר צוזאַמען מיט גאַנצער משפחה אין אַ צאָהל פון 20 נפשות, האָבען געמאָלדען, אַז זיי טרעטען פרייוויליג אריין אין דער אַביסינישער אַרמעע.

די פראגע וועגען יוד. מאַנדאַט אין ווארשא

וועט דעצידירט ווערען דעם 18. ד. ח.

וואַרשאָ, 6 (טעלעפאָניש)

דעם 18-טען ד. ח. קומט פאָר די ערשטע זיצונג פון העכסטען געריכט, אויף וועלכער ס'וועלען בעטראַכט ווערען די אָנקלאַגעס געגען די וואַהלען. אויף דער זעלבער זיצונג וועט דעצידירט ווערען די אָנקלאַגע פון דער ליסטע פון נאַציאָנאַלען בלאָק, וואָס דאַרף פעסטשטעלען וועגען דעם יודישען מאַנדאַט פון וואַרשאָ.

העלענא מייער וועט קומען צו דער אלימפּיאדע,

אויב זי וועט בעקומען פולע בירגער-רעכט אין דייטשלאַנד

ניו-יאָרק, 6 (יט"א טעלעגראַפיש)

די בעריהמטע יודישע וועלט-פעכט-מייסטערין העלענאַ מייער, וועלכע איז איינגעלאַדען געוואָרן קיין בערלין צו דער אָלימפּיאַדע, האָט געמאָלדען דער דייטשער רעגירונג, אַז זי וועט זיך בעטייליגען אין דער אָלימפּיאַדע מיט דעם בעדינג, אויב זי וועט בעקומען פולע בירגער-רעכט, אין געגענפאַל וועט זי זיך אין דער אָלימפּיאַדע נישט בעטייליגען.

ביז איצט האָט העלענאַ מייער קיין ענטפער נישט בעקומען.

אנזאגען די גוטע בשורה...

אַטען, 6 (ספּ. טעל.)

היינט איז אַוועק פאָהרט אַרויס קיין לאָנדאָן אַ דעלעגאַציע, וועלכע וועט אָפיציעל מודיע זיין דעם קעניג געאָרג וועגען די רעזולטאַטען פונ'ם פּלעביסציט, און אין נאָמען פון גריכישען פאָלק ווענדען זיך צו איהם מיט דער בקשה, ער זאָל זיך צוריקקעהרען אויפ'ן טראָן.

דורכפאל פון רוזוועלט'ן

אינ'ם שטאט ניו-יארק

ניו-יאָרק, 6 (ספּ. טעל.)

אינ'ם שטאַט ניו-יאָרק זענען פאָרגעקומען וואַהלען אינ'ם רעפּרעזענטאַנטען-הויז. די רעפּובליקאַנער האָבען בעקומען אַ מעהרהייט, וואָס זיי האָבען פערלוירען אין יאָהר 1932. דאָס נייע רעפּרעזענטאַנטען-הויז וועט בעשטיין פון 81 רעפּובליקאַנער און 69 דעמאָקראַטען (איצט 76 דעמאָקראַטען און 73 רעפּובליקאַנער).

דער רעזולטאַט פון די וואַהלען בעדייט אַ מפּלה פונ'ם פּרעז. רוזוועלט'ס פּאָליטיק.

אין אַלגעמיין זענען די וואַהלען אַדורך רוהיג.

פונ'ם וואַהל-רעזולטאַט קאָן מען נאָך אָבער נישט מאַכען קיין אויספיהרונגען בנוגע די צוקונפטיגע פּרעזידענטען-וואַהלען, וועלכע דאַרפען פאָרקומען אין נאָוועמבער 1936.

אין די אַגרער-שטאַטען ווירדזשיניאַ און אין מיסיסיפּי האָבען געזיגט די דעמאָקראַטען דאַנקען אין פילאַדעלפיאַ — די רעפּובליקאַנער. די רעזולטאַטען פון די וואַהלען אין רעפּרעזענטאַנטען-הויז אין שטאַט ניו-דזשערסיי און אויף גובערנאַטאָר אין קענטאַקי — זענען נאָך אומבעקאַנט.

די קליינינקע סאטראפּען פון נאצי-דייטשלאנד

און זייערע סאדיסטישע יודען-נגישות

„די דייטשען פעהלט דער חוש פאר הומאר"

לאָנדאָן, (יט"א). אויף דער לעצטער זיצונג פון דער „אַנגלאָ דזשואיש אַסאָסיישאָן" האָט דער פּרעזידענט פון דעם פערבאַנד לעאָנאַרד מאָנטעפיאָרע, בעהאַנדעלט אין זיין רעדע די לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד און צוו. אנד. אויסגעפיהרט: ווען עס וועט אין יאָהרען אַרום געשריבען ווערען די געשיכטע פון די נאַצי רדיפות וועט דער געשיכטס שרייבער זיך מוזען בעזונדערס אָפּשטעלען אויף די מעטאָדען, מיט וועלכע מען בענוצט זיך אין היינטיגען דייטשלאַנד כדי אויפצוצווינגען די אַנטי-יודישע מאַסנאַהמען. עס האַנדעלט זיך נישט וועגען דער סיסטעמאַטישער פּראָפּאַגאַנדע פון ראַסען שנאה אין שול-ביכער און אויך נישט וועגען די שטראָפען וואָס ווערען אַרויפגעלעגט אויף פערזאָנען וואָס שטעהען נאָך אין וועלכען עס איז קאָנטאַקט מיט יודען אַלס קאָנסומענטען פּאַציענטען אָדער קליענטען, דער קומענדער געשיכטס-שרייבער וועט אין א בעזונדער קאַפּיטעל האָבען צו דערצעהלען די געשיכטע פון געמיינער בייזוויליגקייט, קליינליכע נגישות, נאַצישען שפּיאָנאַזש און מסירות, בערעכענטען אונפערשעמטען שקר-במזיד.

א ספּעציעל כאַראַקטעריסטישער שטריך פון דעם דאָזיגען מין רדיפות דאַרף אונטערגעשטראָכען ווערען: דער פאַקט, וואָס די דאָזיגע נגישות ווערען אויסגעפיהרט דורך דעם קליינינקען סאַטראַפּ פון דער נאַצי-פּאַרטיי, וועלכער איז דער געביטער אין א דערפעל אָדער בירגערמייסטער אין א שטאָט.

לעאָנאַרד מאָנטעפיאָרע ציטירט מעהרערע פאַלען, וואָס אילוסטרירען דעם אופן אויף וועלכען די דאָזיגע קליינע מענשעלעך-בעאַמטע פייניגען און קוועלען די יודען. די דאָזיגע פינסטערע געשיכטע פון הארצלאָזיגקייט און אונמענשליכער גרויזאַמקייט מצד די קליינע סאַטראַפּען, פאַר וועלכע עס ציטערט די דייטשע בעפעלקערונג און צוליב וועלכע זי האָט מורא אָנצונעהמען זיך פאַר די ליידענדע מיטבירגער, וועלען מאַכען א שטאַרקען איינדרוק אויף די קומענדע דורות ווי די בלעריי ציפערען וועגען די עקאָנאָמישע דיסקרימינאַציעס געגען דעם יוד. טראָץ דעם איז אָבער אין איצטיגען מאָמענט דער עיקר דער פּראָצעס, וואָס בעצוועקט ווירטשאַפטליך צו דערווערגען דאָס דייטשע יודענטום,, אין דער דייטשער פּרעסע קען מען היינט געפינען לאַנגע שפּאַלטען אנאָנסען אין וועלכע יודישע געשעפטען ווערען אָנגעבאָטען צום פערקויף.

רעדענדיג וועגען דעם שאַרפען אַנטי-נאַציישען אַרטיקעל פון ווינסטאָן טשערטשיל אין „סטרענד מאַגאַזין" (וועגען וועלכען יט"אַ האָט שוין מיטגעטיילט,) האָט מאָנטעפיאָרע אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט איבער דער תשובה וואָס דאָס בריטישע אויסערן מיניסטעריום האָט געגעבען דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר צוליב דעם לעצטענס פּראָטעסט געגען טשערטשילס אַרטיקעל.

די דייטשען — זאָגט מאָנטעפיאָרע, — זענען נישט געשאָנקען מיט קיין זין פאַר הומאָר, וואָלטען זיי געהאַט א חוש פאַר הומער, וואָלטען זיי נישט אַרויסגעגעבען די נאַצי געזעצען. מאָנטעפיאָרע רעדט וועגען קאָמיזם פון דעם געזעץ וועגען דינסט מיידלעך, וואָס פון איהם ציהט זיך אַ קייט פון קאָמישקייטען ביז אַרויף צו די באָבע-מעשות וועגען די יודישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס האַלטען אין איין זוכען געהיימע מיטלען, ווי אַזוי צו בעהערשען די וועלט...

Dr.
Wołkowysky
ציגלזר-נאָם 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און פון 4—9 אָוונט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

פאַר גאַלד, בריליאַנטען, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אַיזלדאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאַווער 7.

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן ביי זיך זשעראָמסקאַ 8a
טעל. 87-111
ווי אויך אין לעטשניצע „פּאָמאָץ"
אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11—2 און פון 5 ביז 8.30

אויערען, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווישען) אָפּערציעס א. ז. וו., ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9—2 און פון 4—8 אָוונט

סטאַרשי פעלדשער
ש. דערעש
4 לוטאָמירסקאַ 4, (האָטעל-גאַס)
טעל. 184-78
נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 1.30 ביז 4 נאָכמ. און פון 6—7 אָוונט.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אָקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

Dr. J. Lubicz
כירורג און אָרטאָפּעד
צוריקגעקעהרט
9 פּאַלודניאָווע 9
טעל. 183-17.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, הערץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאַווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
צום ווינטער-סעזאָן. א גרויסער אויסוואָהל פון
אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמייסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

לעזט און פערשפּרייט
דעם נייעם
פאָלקסבלאַט

ד"ר
ל. שיפּמאַן
איז אַרויסגעטרעטען
פון דער לעטשניצע
בזשעזשינער 11
און נעהמט אָן ביי זיך אינדערהיים
זאַכאָדניאַ 64
פון 4 ביז 7 אָוועבד.

אזהרה פאר גענזלער און קצבים!

צוזוי ווי מען האָט שוין פיל מאָל געוואָרענט די גענזלער און קצבים, נישט צו לאָזען שעכטען ביי זיך, וואָס זענען נישט אונטער דער אויפזיכט פון ועד הרבנים און שעכטען שלא ברשות, און די גענזלער און קצבים פאָלגען נישט די רבנים און שעכטען ביי שמוגעל-שוחטים גענז, עופות און קעלבער. דעריבער איז מען זיי מתרה, אַז אין פאַל זיי וועלען נישט קומען ביז'ן קומענדיגען מאָנטאָג, פ' ויראַ צו דעם ועד הרבנים און פעסט ערקלערען פאַר זיכער, אַז דאָס וועט מעהר נישט פּאַסירען, וועלען גענזלער און קצבים גע-אַסר'ט ווערען און עס וועט שפּעטער זיין שווער צו פעריכטען. און איבערהויפּט די גענזלער און קצבים, וואָס מען וועט ביי זיי טרעפען גענז, עופות מיט נעפעלשטע באַנדעראָלען, וועלען זיי זאָפאָרט גע'אסר'ט ווערען און זיי וועלען ווערען געצווינגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

ועד הרבנים,
ועד הכשרות אין לאדז

הרינו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו החמה לסגן-נשיא הועד של מוסדנו,
ה' שמואל רייכמאן
במות עליו אחיו
זאב נ"ע
בעבורתו הצבורית המסורה ימצא תנחומין!
הועד של בית המחסה לילדים עברים להחוה בהלנובק.

דעמארש צו היטלערן נאך די וואהלען צום ענגלישען פארלאמענט?

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

„עוור" פערזיכערט, אז באלד נאך די וואהלען אין ענגלאנד, ערב'ן צוטרעטען צו רעאליזירען דעם גרויסען בעוואפנונגס-פלאן, וועט דער בריטישער קאבינעט, בהסכם מיט פראנקרייך, ארויסטרעטען צו דער דייטשער רעגירונג מיט א פריינדליכען דעמארשע, וואס וועט בעציועקען דאס ארויסבעקומען ביים קאנצלער היטלער א בעוויליגונג אויף א געוויסער בעגרעניצונג אדער מילדערונג פון דעם דייטשען בעוואפנונגס-פראגראם.

דאס ערלעדיגען דעם ענין וועלט געקאנט געשעהן בדרך פרידליכער פערשטענדיגונג צווישען פראנקרייך, ענגלאנד און דייטשלאנד.

דער דעמארש זאל געשעהן סוף היינטיגען חודש.

40 יודישע קאנדידאטען צום ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

צו די וואהלען צום ענגלישען פארלאמענט קאנדידירען 40 יודען, דערונטער 28 פון דער לייבאר-פארטיי, 6 קאנסערוואטיווען, 4 ליבעראלען און 4 פון די נאציאנאלע ליבעראלען.

ארום די סאנקציעס

רוים, 6 (ספ. טעל.)

„דושיארנאלע ד'איטאליא" רעדט ארום די איצטיגע אינטערנאציאנאלע סיטואציע און דריקט אויס די מיינונג, אז דער הסכם, איבער וועלכען ענגלאנד און פראנקרייך דארפען ארבייטען, איז, ווייזט אויס, שווער צו דערגרייכען. די סאנקציעס רייצען אויף דעם ווידערשטאנד פון אביסיניען, און גלייכצייטיג וועלען זיי נישט צווינגען איטאליען צו הנחות. אין רעזולטאט וועט זיך דער פלאן פון לאקאליזירען דעם איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט נישט לאזען רעאליזירען.

זשענעווע, 6 (ספ. טעל.)

היינט פארמיטאג האבען די רעדאקציע-קאמיטעטען זיך בעראטען ארום די טעקסטען פון בעזונדערע פראפאזיציעס, וועלכע זענען ביי טאג, מיט געוויסע ענדערונגען, אקצעפטירט געווארען דורכ'ן געהילפס-קאמיטעט פון עקאנאמיסטען און איבערגעוויזען געווארען צום קאמיטעט פון 18.

די סיטואציע אויפ'ן מיטעללענדישען ים

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

די ענגליש-פראנצויזישע מיספערשטענדעניש בנוגע דער סיטואציע אויפ'ן מיטעל-לענדישען ים האט זיך לעצטענס נישט-נאר נישט אויפגעקלערט, נאר איז, פערקעהרט, פערשארפט געווארען.

די סיבה דערפון איז דער פארוואורף, וואס האט געטראפען לאוואל'ן — וועלכער האט, צווינגענדיג איטאליען צוריקצוציהען איין דיוויזיע אויף דער טריפאליטאניש-עגיפטישער גרעניץ, — אז ער האט נישט איבערגערעדט די ענגלישע רעגירונג צוריקצוציהען כאטש איין שיף, וואס געפינט זיך אויפ'ן מיטעללענדישען ים.

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

נעכטען אין אווענד איז צונויפגערופען געווארען א דרינגענדע זיצונג פון מיניסטארען-ראט אונטער באלדווינ'ס פארזיץ, און ס'איז בעטראכט געווארען די פראפאזיציע פון מוסאליני'ן צוריקצוציהען נאך איין דיוויזיע פון ליביען פאר'ן פרייז פון צוריקציהען אנ'ענגלישע עסקאדרע פון פאנצער-שיפען פון מיטעללענדישען ים.

וועגען דעם פערלויף פון דער דאזיגער וויכטיגער זיצונג איז נישטא קיין ידיעות. עס ווייזט זיך אבער ארויס, אז די בריטישע מיניסטארען האבען זיך גינסטיג בעצויגען צו מוסאליני'ס פארשלאג.

ליטווישע רעגירונג ליקווידירט די אפאזיציע

ריגע, 6 (ספ. טעל.)

אין הסכם מיט'ן אנזאג זענען אין ליטע אויפגעלייזט געווארען די פארטייען: סאציאל-דעמאקראטישע, קריסטליך-דעמאקראטישע, די לאוודיניקעס. מען איז זיך משער, אז גאר בקרוב וועלען ליקווידירט ווערען אלע ליטווישע אפאזיציאנעלע ארגאניזאציעס.

די רעוואלוציע-פייערונגען אין ראטען-פערבאנד

מאסקווע, 6 (ספ. טעל.)

אין גאנץ ראטען-פערבאנד ווערען געמאכט הכנות צו די פייערונגען פונ'ם 18-טען יאהרטאג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע, וואס פאלט אויס דעם 7 ד. ח.

מין. בעק צוריקגעקומען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

דער אויסערן-מיניסטער יוזעף בעק איז צוריקגעקומען קיין ווארשא פון ראבקי, וואו ער איז געווען אויף קורטציע.

דעם 7-טען ד. ח. נעמט ער צוריק איבער זיין אמט.

12 יעהריגער יתום צעוויינט זיך ווען ער דערקענט דעם מערדער פון זיין פאטער

גראדנער פראצעס איבערגעריסען ביז דינסטאג

גראדנע, 6 (טעלעפאניש)

דער פראצעס פון די ענדעקישע „העלדען", וואס האבען אויסגעפיהרט דעם פאגראם אין גראדנע, איז היינט איבערגעריסען געווארען ביז דעם קומענדיגען דינסטאג.

ביז היינט זענען אויסגעהערט געווארען א רייהע עדות, וואס האבען געשילדערט די מורא'דיגע עקסצעסען געגען די גראדנער יודען. א פארשטעהער פון דער פאליציי האט ערקלערט, אז די יודען האבען געהאט ארגאניזירט א זעלבסט-שוץ.

דער 12-יעהריגער יתום פון דעם אומגעקומענעם גדליה בעכער, האט אין איינעם פון די אנגעקלאגטע דערקענט דעם מערדער פון זיין פאטער. דאס קינד האט זיך בעת מעשה ביטער צעוויינט.

קומענדיגען דינסטאג וועלען אויסגעהערט ווערען די איבריגע עדות.

זיצונג פון עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) עס איז פארגעקומען א זיצונג פונם עקאנאמישען קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט, אויף וועלכער עס זענען בעטראכט געווארען פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט דער רעאליזאציע פון דעם אנגענומענעם ווירטשאפטליכען פלאן. דער עקאנאמישער קאמיטעט האט אדורכגעפיהרט א דיסקוסיע איבער די בעארבייטע דעקרעטען-פראיעקטען.

יוליאן טובים בעשאנקען מיט דער אקאדעמישער לארבער-אפצייכענונג

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

צווישען די נעמען פון די עטליכע הונדערט פוילישע שריפטשטעלער, זשורנאליסטען, ארטיסטען, אדוואקאטען און לעהרער, וואס דער בילדונגס-מיניסטער האט אויפ'ן יסוד פון דער פוילישער ליטעראטור - אקאדעמיע בעשאנקען מיט'ן גאלדענעם „אקאדעמישען לארבער-קראנץ" געפינט זיך אויך דער נאמען פון דעם בעקאנטען יודיש-פוילישען דיכטער יוליאן טובים.

יודיש טעאטער פילהארמאניע
שבת דעם 9-טען ד. ח.
אנהויב 9.15 אוונט
ברוך הבא
נאר אויף א קורצער צייט טרעט אויף דער אמעריקאנער אפערעטען-סטאר
דזשעק רעכטצייט
אין זיין גרעסטען שלאגער, די סוקסעספולע אפערעטע
„איציקל גנב"
אין 3 אקטען פון פרידמאן, מוזיק רעכטצייט. — א גאנץ ניי-אנגאזשירטער אנסאמבל.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער. אדמיניסטראטאר: ש. הערשקאוויטש

בעסער אלע שטארבען איידער אפגעבען א שריט ערד, אדער אונטערגעבען זיך

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

ליבע טעג צוריק פארגעקומען געוואלדיגע קאמפען, און דערביי זאלען די איטאליענער האבען געהאט גרויסע היזקות.

טעקלע האוואריאטע — בראש פון גענעראל-שטאב.

אדיס-אבעבא, 6 (ספ. טעל.)

דער געוועזענער אביסינישער געזאנדטער אין פאריז און גענוו. דעלעגאט אין דער פעלקער-ליגע, טעקלע האוואריאטע האט, אין דער אנוועזענהייט פון נעגוס, געהאלטען א רעפעראט וועגען די דיפלאמאטישע געשעהענישען, אין וועלכע ער האט גענומען א דירעקטען אנטייל, און וועגען דער נויטווענדיגקייט פון דעם, אז אלע אביסיניער מוזען אנטיילנעהמען אין שיצען דאס פאטערלאנד.

טעקלע האוואריאטע זאל אוועקגעשטעלט ווערען בראש פונם גענעראל-שטאב.

עבר הירדן ווענדט אן די סאנקציעס.

ירושלים, 6 (ספ. טעל.)

אין [illegible] פון די היגע צייטונגען האט זיך בעוויזען אנ'אפיציעלע ידיעה, אז עבר-הירדן נעמט אנטייל אין די סאנקציעס געגען איטאליען.

נאך הונדערט אעראפלאנען.

רוים, 6 (ספ. טעל.)

די פרעסע איז מודיע פון נעאפאל וועגען דעם, אז קיין מזרח-אפריקא איז אפגעשוואומען א שיף, וואס האט מיטגענומען מיט זיך 100 אעראפלאנען.

פרייוויליגע קרבנות.

פארט-סאיד, 6 (ספ. טעל.)

אויף דער שיף „אטאס" זענען אפגעשוואומען קיין דזשיבוטי פרייוויליגע פון עגיפטען, פאלעסטינא און סיריען, וועלכע האבען בדעה אריינצוטרעטען אין די רייהען פון דער אביסינישער ארמעע.

נעכטען אין אווענד איז פאר'ן איטאליענישען קאנסולאט פארגעקומען א מאניפעסטאציע, וועלכע פאליציי האט פונאנדערגעיאגט.

77-יעהריגער יוד פערמשפט פאר שעכטען לויט'ן יודישען דין

בערלין, (יט"א) פאר'ן אמט-געריכט אין דירען איז געשטאנען א 77-יעהריגער יוד, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען פאר שעכטען היהנער אויף א פערבאטענעם אופן (לויט'ן יודישען דין). דאס געריכט האט דעם אנגעקלאגטען פערמשפט צו א געלד-שטראף פון 150 מארק, וואס קען פערביטען ווערען אויף 30 טעג געפענגעניש.

קיין שום ענדערונגען אין דער טשעכישער פאליטיק

פראג, 6 (ספ. טעל.)

אין אנהויב פון דער היינטיגער סיים-זיצונג האט דער ניי-נאמינירטער פרעמיער האדזא איבערגעלייענט א קורצע דעקלאראציע, אין וועלכער ער האט דערקלערט, אז די רעגירונג האט זיך נישט אנגעגעבען אין דימיסיע, און אז סיי אין דער אינערליכער, סיי אין דער אויסערליכער פאליטיק וועלען נישט פארקומען קיין שום ענדערונגען.

יודענפריינדליכע ערקלערונג פון גריכישען ווירטשאפטס-מיניסטער

אטען (יט"א) דער גריכישער ווירטשאפטס-מיניסטער, דארוועריס, האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון דעריודישער קהלה אין סאלאניקי בראש מיט'ן רב-הראשי ד"ר קארעץ. דאס געשפרעך האט געטראגען א זעהר פריינדליכען כאראקטער, און דער ווירטשאפטס - מיניסטער האט ערקלערט, דאס ער, פונקט ווי זיינע איבריגע קאלעגען אין דער רעגירונג פון רעגענט גענעראל קאנדיליס, איז תמיד גרייט צו לעזען יודישע פראבלעמען אין גייסט פון די יודישע וואונשען. מיר זענען תמיד אייערע אויפריכטיגע פריינד — האט דער מיניסטער ערקלערט.

נייע באהן-הנחות

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

אין הסכם מיט'ן פראגראם, גרייט צו די באהנען פערוואלטונג א רעוויזיע פון דעם פאסאזשיר- און משאות-טאריף אויף די באהנען.

עס וועלען איינגעפיהרט ווערען בעדייטענדע הנחות.

ווידער אפגעפאהרען 75 דייטשע פליטים פון פוילען קיין א"י

ווי בעקאנט איז די טעטיגקייט פונם פעראייניגטען יודישען הילפס קאמיטעט פאר די פליטים אין דייטשלאנד לעצטענס הויפטזעכליך קאנצענטרירט אויף ערמעגליכען די פליטים אויסצוואנדערען קיין א"י. ווי יט"א דערוויסט זיך זענען ביים לעצטען שעדיול אפגעפאהרען א דאנק די בעמיהונגען אין מאטעריעלע הילף פונם פעראייניגטען קאמיטעט אין ווארשע ווי אויך ביי דער הילף פון פאלעסטינא-אמט און געז. „היצעם" 75 יודישע פליטים קיין א"י, פון די דאזיגע 75 פערזאן זענען געוועזן 41 אין עלטער פון 10—35 יאהר, 39 אין עלטער פון 35 —45 יאהר, ווי אויך 5 פרייליינס, משפחות זענען געווען 36. עס איז כדאי צו בעמערקען אז די דערמאהנטע צאהל נעהמט ארום בלויז די אויסגעוואנדערטע פליטים, וואס האבען געוואוינט אויפן שטח פון געוו. קאנגרעס פוילען. (יט"א).

וויכטיג פאר אייער-עקספארטערן און מעבעל-עקספארטערן

די פויליש - פאלעסטינישע האנדעלס קאמער טיילט מיט, אז לעצטענס זענען בעדייטענד געשטיגען די מעגליכקייטען פון אייער עקספארט פון פוילען קיין א"י, פון דעם 1טען דעצעמבער 1935 וועלען פערפליכטען פון א"י נייע פארמאליטעטען בנוגע דעם אייער אימפארט.

עס ווערט אויך מיטגעטיילט אז די א"י רעגירונג האט לעצטענס איינגעפיהרט שנוים אין די צאל-טאריפען פאר אימפארטירטע מעבעל.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט דער האנדעלס רעפעראט פון דער קאמער ווארשע, פרעדרי 10.

(יט"א).

פויליש-דייטשער האנדעלס-אפמאך

צופרידענהייט אין בערלין. — מען זעהט דערין א סימן, אז פוילען וועט נישט ענדערן די אויסערליכע פאליטיק. — דייטשלאנד האפט ארויסצושטויסען ענגלאנד פון פוילישען מארק

דעם 4טען ד.ח. זענען אונטערגעשריבען געוואָרען צווישען פוילען און דייטשלאנד א רייה אפמאכען וואס רעגולירען דעם סחורות אויסטויש צווישען ביידע לענדער.

דער הויפט־אפמאך וואס ווערט בעצייכענט אלס ווירטשאפטליכער אפמאך, צווישען פוילען און דייטשלאנד אונטערליגט דער נאָרמאלער ראטיפיקאציע פראָצעדור, נעהמט ארום פאָלגענדע פראגען: די קלויזולע פון דער גרעסטער פריווילעגירונג ביים אנ ווענדען צאָל, טראנספּאָרט אָפּצאָהלען און צאָל פאר־מאליטעטען, דאָס בעהאנדלען די טראנזיט סחורות פון געביט פון איינעם פון די צדדים אויפן געביט פון אנדערען צד, די פראגע פון אינערליכע אָפּצאָה לונגען וואָס בעלאסטען די פּראָדוקציע, צוגרייטען אָדער קאָנסומירען סחורות, די פראגע פון נאציאָנא־ליזאציע פון סחורות, וואָס שטאמען פון דריטע מלו־כות, פעראָרדנונגען וועגען קאָמי־וואָיאזשאָרען, ווע גען פּרובעס, מוסטערן און פערפאקונג, וועגען בע־שייניגונגען פון וואנען די סחורות שטאמען און ווע גען אונעהרליכע קאָנקורענץ.

דער איצטיגער אָפּמאך געהערט צום טיפּ פון אָהן־טאריף אָפּמאכען: ווייל די צאָל רעדוקציעס וואָס זענען אָנערקענט געוואָרען ספּעציעל פאר די סחורות פון אנדערען צד, איז קליין, פוילען האָט בעקומען א רעדוקציע אין צאָל אויף גענז, ווי אויך אויף בהמות וואָס ווערען עקספּאָרטירט דורך דאנציג, דערפאר האָט דייטשלאנד א צאָל־רעדוקציע אויף דריי מינע־ראל־וואסערען, עקספּאָרט ביר, עטליכע הילפס־מיט־לען צו דער פּראָדוקציע פון גומי אויסארבייטונגען, אויף איין סאָרט פּאפּיר און אויף עטליכע שפּילצייג. ביידע צדדים זענען געווען מסכים, אז דאָס בעשטי־מען קאָנווענציע צאָלען וועט מעגליך זיין ערשט אין א שפּעטערער צייט.

דער צווייטער אָפּמאך איז דער קלירין־אָפּמאך (אָפּרעכנונגען).

צוליב דעם וואָס אין דייטשלאנד הערשט א גע־נויע רעגלאמענטאציע פון דעוויזען, איז די פראגע פון צאָהלונגען וואָס פליסען ארויס פון סחורות־אומזאץ ערלעדיגט געוואָרען אויף אזא אופן אז די צאָהלונגען פון אימפּאָרט סיי אין פוילען ווי אויך אין דייטשלאנד וועלען אריינפליסען אויסשליסליך אויף די ספּעציעל קלירין רעכנונגען, פון וואו זיי ווע לען שפּעטער אויסגעצאָהלט ווערען די עקספּאָרטע־רען פון יעדען לאנד פאר זייער ארויספיהר אויפן טעריטאָריום פון אנדערען צד.

די פעראינטערעסירטע ווירטשאפטליכע קרייזען דארפען זיך אָפּגעבען א דין וחשבון אז מיטן מאָ־מענט ווען דער אָפּמאך וועט אריין אין קראפט ווע לען אלע צאָהלונגען פאר די ארטיקלען וואָס ווערען אימפּאָרטירט פון דייטשלאנד מוזען פאָרקומען אין פוילען אויף א ספּעציעלען חשבון און אין קיין שום פאַל טאָר דאָס געלד נישט בעצאָהלט ווערען דירעקט די דייטשע עקספּאָרטערען. אויך ביים עקספּאָרט פון פוילען וועט נעפאָדערט ווערען א בעשטעטיגונג וואָס שטעלט פעסט, אז דער עקספּאָרט קומט פאָר אין די ראהמען פון אָפּמאך און אין הסכם מיט זיי־נע פּונקטען. דאָס האָט דעם ציל פון איין זייט צו פערזיכערען אז די ארויסגעפיהרטע סחורות זענען די ארטיקלען וועגען וועלכע עס האנדעלט זיך פון שטאנדפּונקט פון די אינטערעסען פון דער מלוכה־ווירטשאפט און פון דער אנדערער צו פערזיכע־רען דעם עקספּאָרטער צו בעקומען בעצאָהלט אין זלאָטעס מיט דער קלירין רעכנונג.

מיט דער טעכנישער אדורכפיהרונג פון דעם צאָה לונגס אָפּמאך ד.ה. מיט פיהרען די חשבונות, אָנ־נעהמען די איינצאָהלונגען פון די אימפּאָרטערען און די אויסצאָהלונגען די עקספּאָרטערען וועט זיך דערווייל פערנעהמען אין פוילען די פוילישע קאָמ־פּענסאציע געזעלשאפט אונטער דעם קאָנטראָל פון דער ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג ווי אויך א ספּעציעל נאָמינירטער רעגירונגס קאָמיסאר. מיט דער פראגע פון פעסטשטעלען און רעגולירען די עקס פּאָרט און אימפּאָרט פּלענער וועט זיך פערנעהמען א ספּעציעלע רעגירונגס קאָמיסיע, וואָס וועט אינניכען בעשטימט ווערען און וואָס וועט צוזאמענארבייטען מיט דער ווירטשאפטליכער זעלבסטפערוואלטונג ווי אויך מיט די עקספּאָרט פערבאנדען. א חוץ דעם וועט די קאָמיסיע צוזאמענארבייטען מיט אזא ענה־ליכע רעגירונגס קאָמיסיע וואָס וועט בעשטימט ווע רען אין דייטשלאנד.

די אלע אָפּמאכען זענען דערווייל געשלאָסען גע וואָרען ביז דעם 31טען אָקטאָבער 1936 און דאן קענען זיי יעדעס יאָהר פערלענגערט ווערען.

דער עקספּאָרט - אימפּאָרט פּלאן ביז צום 31־טען אָקטאָבער איז שוין פעסטגעשטעלט געוואָרען. ער נעמט ארום אין עקספּאָרט אלע וויכטיגסטע פּוילישע סחורות, און אין דער ערשטער רייה לאנדווירטשאפט ליכע ארטיקלען, ווי תבואה, חזרים, האָלץ, גענז, פּוטער, אייער, שפּריט א.א.וו. פון די אינדוסטריע־ארטיקלען — הוטע אויסארבייטונגען צינק, נאפט פּראָדוקטען א.א.וו.

אין דעם אימפּאָרט פּלאן זענען בעריקזיכטיגט געוואָרען אלע ארטיקלען פון דייטשען אימפּאָרט קיין פוילען אין די ראהמען, וואָס ענטשפּרעכען די איצ טיגע לאגע אויפן מארק אין פוילען.

די טעכנישע ארבייטען וואָס האָבען דעם ציל איינצופיהרען אין לעבען די אָפּמאכען אין פעסט־געזעצטען טערמין פון 20 נאָוועמבער — ווערען גע פיהרט אין א שנעלען טעמפּאָ.

פון בערלין מעלדעט מען אז דאָס אונטערשריי־בען דעם פויליש־דייטשען אָפּמאך האָט דאָרט ארויס גערופען א גרויסע צופרידענהייט. אין דאָזיגען שריט צו נאָרמאליזירען די האנדעלס בעציהונגען צווישען ביידע מלוכות, ווילען די דייטשע ספערען זעהען א בע וויז אז עס שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט די קלאנגען וועגען א ענדערונג אין דער איינשטעלונג פון פּרעמיער קאָשטשאלקאָווסקים קאבינעט אויפן געביט פון דער אויסערליכער פּאָליטיק.

די דייטשע ווירטשאפטליכע קרייזען גיבען צו א גרויסע בעדייטונג דעם נייעם אָפּמאך און זיי פּרע ציזירען קלאָר זייער פּראָגראם אויף דער צוקונפט. די דייטשען ווילען קודם כל ארויסשטויסען ענגלאנד פון איהר וויכטיגער שטעלונג וואָס זי האָט פערנו־מען אין פוילישען אויסלענדישען האנדעל, די דיי־טשע עקספּאָרטערען גיבען זיך אבער אָפּ א דין־וחשבון וועגען די שוועריגקייטען ביים רעאליזירען זייערע פּלענער צוליב דער לאגע פון דייטשע דע־וויזען. בעזונדערס ווערט בעטראכט דער פאקט, וואָס דער דייטשער עקספּאָרט האָט צום ערשטען מאָל דערגרייכט די קלויזולע פון דער גרעסטער פּרי־ווילעגירונג. די דייטשע אימפּאָרטערען האָבען נאָר מורא, אז דורך דעם פעסטשטעלען דורך דער דיי־טשער רעגירונג די פּרייזען וואָס מען קען צאָהלען פאר פוילישע סחורות זאָלען נישט בעשווערט ווערען די אומזאצען.

די דייטשע פּרעסע שטרייכט אונטער, אז די הויפּט ארטיקלען פון פוילישע אימפּאָרט וועלען זיין האָלץ, חזרים, פּוטער, אייער, שפּריט א.א.וו. אלזאָ לאנד־ווירטשאפטליכע ארטיקלען, בעת די דייטשען וועלען אריינפיהרען קיין פוילען הויך־וויכטיגע אינדוסטרי־ארטיקלען פון דער מאשינען, עלעקטרישע, כעמישע פארמאצעווטישע אינדוסטרי, און אויך ווי זיי שטרי־כען אונטער מיט ציפרידענהייט, אויטאָס און ביר.

פערשטעהט זיך, אז דאָס איז פארן דייטשען צד א גרויסער פּלוס.

דער קוזיסטעז-קאנגרעס איז טשערנאוויץ

צעהנדליגער טויזענדער בעטייליגען זיך אין מאנגרעס. — אומזיסטע צוגעז פאר די אנט יילנעמער. — וואס איז פארגעקומען ערב דעם סאנגרעס. — ארעסטירט זעקס יודען. — וואס האט דער קאנגרעס בעשלאסען. — א נייער עלילת־דם. — יודען בענוצען אין ראש־השנה קריסטליך בלוט.

בעת איך שרייב די דאָזיגע שורות, מארשירען איבער די טשערנאָוויצער גאסען צענדליגער טויזענ־טער פויערים מיט זייערע פרויען און קינדער. גע־פיהרט פון טויזענטער סטודענטען, פון גלחים און פון אין בלויע העמדלעך מונדורירטע שטורמיסטען, די אזוי־גערופענע רומענישע ס. א. ־לייט...

איבער די קעפ פון די מארשירענדיגע מאסען פלא טערען רויטע פעהנער מיט מעכטיגע האקען־קרייצען, הונדערטער טראנספּעראנטען מיט פאשיסטישע לאָזונגען און אנטי־יודישע אויפשריפטען. שוועבען אין לופט. אנטיסעמיטישע געזאנגען, אנטי־יודישע אויפרופען, בעגלייט פון מוזיק־קלאנגען און טראָמ־פּייטען געשאַל. שניידען זיך אין חלל און פערטויבען די נאסען.

היינט קומט דאָ פאר דער קאָנגרעס פון דער קריסטליך־נאציאָנאלער קוזא־'פּארטיי און די צענד־ליגער טויזענטער פויערים וואָס זענען זיך צונויפגע פאָהרען פון אלטרומעניען, בעסאראביען און בוקאָ־ווינא דעפילירען דאָס פאר זייערע פיהרער קוזא און נאָנאָ.

ווי מיר האָבען שוין בשעתו געמאָלדען האָבען די קוזירטען געפּלאנט צו פעררופען זייער קאָנגרעס פּונקט אין ראש השנה, שפּעטער אויף יום כפּור, אָבער כפי זייער רעלענאט איז געוועזען אויף דעם ני־רענבערגער נאצי־צוזאמענפאָהר דער עלטערער זוהן פון א. צ. קוזא, האָט מען אָפּגעלעגט דעם קאָנגרעס אויף דעם לעצטען טאָג סוכות, אויף שמחת תורה.

די באהן־פערוואלטונג האָט לויט דעם אויפטראג פון דער מאכט, ערב דעם קאָנגרעס געשטעלט אין רשות פון די קוזיסטען הונדערטער וואגאָנעס, וועל כע האָבען געבראכט קיין טשערנאָוויץ הונדערטער און טויזענטער פויערים פון די ווייטסטע און פער־וואָרפענסטע ווינקעלעך פון לאנד.

דער קאָנגרעס גופא, אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט צווישען אנדערע דער אנטיסעמיטען־פיהרער א. צ. קוזא, דער געוועזענער אינערן מיניס־טער אקטאָוויאן נאָנאָ מיט זייער גאנצער יודענפרע סערישער סוויטע, איז פערהעלטנישמעסיג אָפּגעלאָ־פען רוהיג.

קוזאָ און נאָנאָ וועלכע פאָדערען די מאכט פאר זיך, האָבען דאָסמאָל בעפוילען זייערע לייט, נישט צו מאכען קיין שום אוואנטורעס און קיינעם נישט צו טשעפּען; דערמיט האָבען די צוויי אנטיסעמיטען פיהרער געוואָלט בעווייזען זייער רעגירונגס פעהיג־קייט.

איז טאקע דעריבער דער קאָנגרעס גופא אריבער רוהיג.

נישט אזוי רוהיג איז עס צוגעגאנגען אין די לעצטע וואָכען ערב דעם קאָנגרעס.

(ספּעציעלע קארעספּאנדענץ)

פון א. בוקאָווינער

די היימישע קוזיסטען האָבען ווי א פאָרשפּיל צום קאָנגרעס, זיך צעפיהרט די הענט. זיי האָבען זיך פון זייערע לאָקאלען אין דער מאָראריו־גאס און פראנצעניס גאס, געלאָזט איבער די יודישע קוואר־טאלען און גענומען אטאקירען יודען.

ווען די איבערפאלען האָבען זיך איבערגעחזרט האָבען עטליכע יודישע יונגעלייט זיך אקעגענגע־שטעלט די קוזיסטען; עס איז נעקומען צו געשלע־גען, בעת וועלכער איינער פון די קוזיסטען איז פער וואונדעט געוואָרען אין קאָפּ.

אלס „ענטפער" אויף דער אומדערהערטער יודי־שער „חוצפּה", האָבען די קוזיסטען אָרגאניזירט אנ איבערפאל אויף די לאָקאלען פון „פּועלי ציון". עס זענען אויסגעהאקט געוואָרען די פענסטער אין דער יודישער ארבייטער קיך, און אין מעהרערע יודישע הייזער אויף דער מאָראריו גאס, ניקאָליוס גאס, און מירטשעסקו גאס, יודען, וועלכע מען האָט צופעליג אנגעטראָפען אין גאס זענען שטארק צוניזוקט גע־וואָרען.

די פּאָליציי, וועלכע איז כּנהוג געקומען צו שפּעט, האָט ארעסטירט זעקס יודישע יונגעלייט, אויף וועלכע דער קוזיסט האָט אנגעוויזען, אז זיי האָבען איהם געשלאָגען, פון די קוזיסטען איז פערשטעהט זיך, קיינער נישט פערהאלטען געוואָרען...

דער געוועזענער דעפּוטאט דר. מאיר עבנער, האָט אינטערווענירט ביי דער מאכט, מען זאָל די ארעס־טירטע בעפרייען ווייל עס זענען נישט פאראן קיין שום בעווייזען, אז זיי זענען שולדיג. מען האָט אָבער דעם דר. עבנער נעגעבען צו פערשטיין, אז לשם איי געגער זיכערקייט פון די ארעסטירטע, איז גלייכער זיי זאָלען נאָך בלייבען אין תּפיסה...

שפּעטער האָט מען פון די זעקס ארעסטירטע בע פרייט פיר. און צוויי האָט מען פערהאלטען, ווי עס הייסט, וועלען זיי געשטעלט ווערען פאר א קריגס געריכט.

וואָס האָט דער קוזיסטען קאָנגרעס אין טשער־נאָוויץ בעשלאָסען ? וועלכע רעזאָלוציעס האָט ער ארויסגעטראָגען .

אין ערשטער רייה, האָט דער קאָנגרעס ראטיפי־צירט דעם יודען־פּונקט פון דעם בעריהמטען קוזא־נאָנאַ־פּראָגראם.

לויט דעם דאָזיגען פּראָגראם דארף מען טיילען די יודען־פראגע אין רומעניען אין צוויי טיילען, א. צ. ב. אין יודען, וואָס זענען נעקומען קיין רומעניען נאָך דער וועלט מלחמה, די דאָזיגע יודען וועלען פּשוט פערטריבען ווערען פונם לאנד, אפילו ווען זיי זענען געוואָרען רומענישע שטאטסבירגער, יענע יו־דען וואָס זענען געבוירען געוואָרען אין רומעניען, וועט מען לאָזען אין לאנד, זיי וועלען אָבער נישט טאָרען פערנעהמען קיין שום מלוכה פּאָסטענס און עס וועט פאר זיי איינגעפיהרט ווערען א נומערוס קלויזוס אויף די געביטען פון פּריוואטער ווירט־שאפט, שולען און אוניווערזיטעטען.

בעת דעם קאָנגרעס זענען צווישען די צענדלי־גער טויזענטער אנטיילנעהמער פערטיילט געוואָרען פלוגשריפטען, וועלכע זאָגען צו, דאָס ווי נאָר די קריסטליך - נאציאָנאלע פּארטיי וועט קומען צו דער מאכט, וועט זי אוועקנעהמען די פערמעגענס פון די יודען און זיי אויפטיילען צווישען די קריסטען, עס זע נען אויך פערשפּרייט געוואָרען טויזענטער עקזעמ־פּלארען פון דער קוזיסטישער צייטונג „איזבאנדרא נאָסטרא" (אונזער נצחון) אָרגאן פון דער קריסט־ליך נאציאָנאלער פּארטיי.

אין דער דאָזיגער צייטונג ווערט אויף דער ער־שטער זייט מיט קידוש לבנה אותיות געמאכט א ני־דערטרעכטיגער בלוט בלבול אקעגען יודען.

די „איזבאנדרא נאָסטרא" דערציילט א לאנגע געשיכטע וועגען א יודישען דאָקטאָר יהושע קאטץ פון בוקארעשט, וועלכער זאָל האָבען אין סאמע ראש השנה בייגאכט פערנארט צו זיך דאָס צוועלף יאָהר אלטע קריסטליכע קינד, קאָנסטאנטין פּאפּע־סקו און פון איהם אָפּגעצאָפּט בלוט, פאר דעם דאָ־זיגען בלוט זאָל דער יודישער דאָקטאָר האָבען בע־צאָהלט דעם קינד הונדערט לעי...

די „איזבאנדרא־נאָסטרא" פּרובט בעווייזען איהר „בקיאות", אז דאָס בלוט פון דעם קריסטליכען קינד, האָט דער יודישער „קהל" בענוצט אין ראש השנה צו רעליגיעזע צוועקען און די נידערטרעכ־טיגע צייטונג פערענדיגט איהר געשיכטע מיט דעם אויסרוף, אז פאר דעם נעצאַפּטען קריסטליכען בלוט וועט זיך גיסען טייכען יודיש בלוט...

דאָס דאָזיגע פּלוגבלאט מיט דעם שרעקליכען בלבול, איז פערשפּרייט געוואָרען איבער די נאסען פאר די אויגען פון דער מאכט. עס האָט זיך נישט געריהרט אפילו קיין איין פינגער אקעגען דעם. טראָץ בעלאגערונגס צושטאנד און שטרענגער צענזור, וואָס בעשטייען דאָ און טראָץ דער אויסדריקליכער ער־קלערונג פון דער מוטער פון דעם קריסטליכען קינד אז איהר קינד איז קראנק און אז מען האָט איהם נ[illegible] מאכט נישט מעהר ווי אנ'אנאליז פון בלוט... צ[illegible] וואָס עס קענען דערפיהרען אזעלכע בייזוויליגע בע־שולדיגונגען, איז איבעריג צו זאָגען.

(יטייא).

יודען אין דער איטאליענישער קאלאניע ליביען

אין בערלין זאָיז איצט ערשינען א בוך פון דר. ווישניצער „די יודען אין דער וועלט". אין דאָזיגען בוך געפינען מיר אויך מאטעריאלען וועגען יודען אין אפריקא. דערונטער רעדט איין קאפּיטעל וועגען די יודען אין דער איטאליענישער קאלאניע ליביען צוליב וועלכער עס איז שיער נישט געקומען צו א קאָנפליקט צווישען איטאליען און ענגלאנד. מיר ברענגען מיט געוויסע קירצונגען דאָס דאָזיגע קאַ־פּיטעל.

„ליביען איז זייט 1911 א איטאליענישע קאָלאָניע וואָס ליגט אין צפון אפריקא צווישען עגיפּטען און טוניס, זי בעשטעהט פון קירענאיקא און טריפּאָלי־טאניען.

אין קירענאיקא האָבען יודען איינגעוואנדערט שוין אין 3טען יאָהרהונדערט פאר דער קריסטליכער צייטרעכנונג, א בעזונדערס גרויסע קאָלאָניע איז דאָרט געווען אין צווייטען יאָהרהונדערט פאר דער קריסטליכער צייטרעכנונג.

אין שפּעטען מיטעלאלטער זענען דאָרט געוואנ־דערט יודען פון שכנישען טריפּאָליטאניען. די הויפּט בעשעפטיגונג פון די דאָרטיגע יודען איז געווען דער האנדעל מיט די לענדער פון מיטעללענדישען ים. ווי איבעראל אין די מזרח לענדער האָבען די יו־דען זיך דאָרט פערנומען מיט גאָלד און זילבער־שמידער. נאָך איצט געפינען זיך אין קירענאיקא יודישע קוואלס און טישלער. אין יאָהר 1931 זע־נען דאָרט געווען 3000 יודישע נפשות אויף א בע־פעלקערונג פון 165000 מאן. דאָס רוב לעבען די דאָרטיגע יודען אין גרעסטען דחקות.

אין דער הויפּטשטאָט פון טריפּאָליטאניען טרי־פּאָלים געפינט זיך א צאָהלרייכע יודישע בעפעלקע־רונג.

אין מיטעלאלטער איז דאָרט געווען א יודישע קהלה פון 800 פאמיליעס, ספרדישע יודען זענען אנגעקומען אין לאנד נאָך זייער פערטרייבונג פון שפּאניען צום סוף פון 15טען יאָהרהונדערט אין שפּעטער אין 17טען און 18טען יאָהרהונדערט האָבען דאָרט איינגעוואנדערט יודען פון איטאליען.

אין 1911 ווען די איטאליענער האָבען פערנומען טריפּאָליטאניען האָבען זיך אין טריפּאָלים געפינען 15 טויזענד יודען. זיי האָבען געוואוינט אין דער אלט שטאָט אָפּגעטיילט פון די אראבער. הגם די איטאליע־נישע רעגירונג האָט פּראָקלאמירט גלייכהייט פאר אלע בירגער האָבען אָבער נאָר ווייניג יודען פערלאָ זען דאָס געטאָ. די איטאליענישע רעגירונג האָט איינ געפיהרט שול־צוואנג מיט דער איטאליענישער אונ־טערריכטס שפּראך אָבער יודישע לעהרער פאר די יודישע קינדער ווי אויך א פאָלקס־שולע.

50 קילאָמעטער ווייט אויף מזרח פון טריפּאָ־לים ביי דער אאזע גאסר גאריא געפינט זיך א יודי־שער ישוב פון 500 נפשות. וואָס וואוינען אין הייל[illegible] די נעמען פון די איינוואוינער בעווייזען אז זיי שטא[illegible] מען פון די שפּאנישע יודען, וואָס זענען מיט 400 יאָהר צוריק געקומען אין לאנד. דער ישוב בע־שטעהט פון מעהר שטאָקיגע בנינים וואָס גרופּירען זיך ארום א קוואדראטיגען אָפּענעם הויף. זיי גע[illegible] פינען זיך 7 ביז 10 מעטער טיף אין דער ערד. א פּאַ[illegible] מיליע וואוינט צוזאמען פון זיידען ביז צום אייניקע[illegible] פענסטער און טירען זענען דאָרט נישט פאראן. דאָ[illegible] ווענינע ליכט דרינגט אריין דורך לופט־לעכער, די גאנצע ארבייט ווערט אויסגעפיהרט אויפן הויף. א[illegible] די וואוינונגען געפינען זיך טעפּיכער, וואָס ווערען אויסגעארבייט דורך די איינוואוינער זיי האָבען זי[illegible] ערן א רב, שולע און דאָקטאָר. די איטאליענישע פער[illegible] וואלטונג האָט גאָרנישט געענדערט אין די מנהגי[illegible] פון די הייל־איינוואוינער, זי האָט זיי נאָר נעגעב[illegible] א לעהרער וואָס לערנט מיט דער יוגענד אין דער א[illegible] טאליענישער שפּראך.

יודישע דאָרפישע ישובים געפינען זיך א חו[illegible] דעם אין דזשעבעל עפרען און אין דזשעבעל נעפ[illegible] סא. אין יאָהר 1931 האָבען זיך אין טריפּאָליטא[illegible] ניען געפינען 26.342 אויף א בעפעלקערונג פון [illegible] טויזענד 663 מאן.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניי'ער פאלקסבלאט

דאנערשטאג. 7 נאוועמבער י"א מרחשון תרצו

זון-אויפגאנג 6.10
זון-אונטערגאנג 3.58

דער 17-טער יאהר=טאג פון דער פוילישער אונאפהענגיקייט

(אויפרוף פון געשאפענעם בירגער-קאמיטעט פון לאדז)

בירגער! ס'דערנעהנטערט זיך דער טאג פון 11טען נאוועמבער — דער 17טער יאהרטאג פון ערגאבערען די אונאפהענגיגקייט, דער יום טוב פון צוריק אויפבויען פוילען.

אין דעם טאג האבען מיר זיך געשטעלט אונטער דער פאהן פון דער אייגענער מלוכה אפגעבענדיג כבוד דעם, וועלכער האט פוילען געגעבען פרייהייט, גרעניצען, נאציאנאלע ארמעי, אכטונג פאר ארבייט און איהרע פאלגען, קולט פאר די פיהרער — די אלע עלעמענטען פון דער ווירקליכער גרויסקייט פון פאלק.

היינטיגער יאהר וועלען מיר דאס ערשטע מאל פייערען דעם אונאפהענגיגקייטס יום טוב אהן איהם

זאל די גאנצע וועלט זעהען אונז אלע אין דעם טאג אלס א פעראייניגט פאלק צוזאמענגעלעבט מיט אלע בירגער פון דער מלוכה.

דעם ביישפיל פון איינהייט מוז קודם כל געבען לאדז, אלס שטאט אין וועלכער ס'האט געלעבט און געשמידט די צוקונפט דער ערגאבערער פון דער פוילישער מלוכה — אלס די ערשטע שטאט אין לאנד, וועלכע טראגט דעם בכבודיגען און פעראנטווארטליכען נאמען פון „ארבייטס-שטאט".

אין דעם טאג זאלען פון אונז אוועקפאלען די זארגען און וואכעדיגע ענינים. זאלען מיר דעם טאג ווידמען דעם אנדענק פון גרויסען מארשאל, דורך אפגעבען כבוד די מיליטער-פעהנער און ארויסווייזען ליבע צו דער ארמעע.

זאלען מיר דערמאהנען אין דעם טאג די ארבייט איבער דעם אויפבוי פון דער רעפובליק, די אנשטרענגונגען פון אונזער רעגירונג צו פערפעסטיגען דעם שלום און אויפצובויען די נאציאנאלע ווירטשאפט. וואס צילט צו בעפרידיגען די בעדערפענישן פון אלע בירגער, וועלכע ווילען ארבייט.

אויפ'ן פלאץ פון דער מיליטער-רעוויע, אויף די גאסען אויף די אקאדעמיעס, זאלען מיר געבען אן אויסדרוק פון איינינקייט און מאכט, אן אויסדרוק פון גרייטקייט צו מעשים פאר פוילען, כדי צו בלייבען טריי דער צוואה פון יוזעף פילסודסקי.

פארזיצער פון בירגער-קאמיטעט
אינזש. וו. גלאזעק

פארזיצער פון אויספיהר-קאמיטעט
דר. ק. אקשא-סטזשעלעצקי

סעקרעטאר פון קאמיטעט
ז. פאלט.

* * *

דער בירגער קאמיטעט טיילט מיט אז אלע ארגאניזאציעס, פעראיינען און צעכען, וועלכע ווילען אנטיילנעהמען אין די פייערליכקייטען (דעפילאדע) ווערען געבעטען צו מעלדען וועגען דעם אין קאמיטעט (מאגיסטראט, פל. וואלנאשטשי 14 טעלעפאנען: 218,01, 218,03, 218,29).

גלייכצייטיג ווענדעט זיך דער קאמיטעט צו אלע ארגאניזאציעס וועלכע האבען אייגענע ארקעסטערס, אז זיי זאלען מעלדען זייער אנטייל אויפן דערמאהנטען אדרעס.

די צווישען-מיניסטעריאלע קאמיסיע קומט היינט קיין לאדז

זיך צו בעקענען מיט די ווירטשאפטליכע וואונשען פון דער לאדזער בעפעלקערונג

היינט קומט קיין לאדז די צווישען-מיניסטעריאלע קאמיסיע, וועלכע וועט פיהרען בעראטונגען מיט פארשטעהער פון דער האנדעלס-קאמער, האנדווערקער-קאמער. אין די בעראטונגען וועלען זיך אויך בעטייליגען מיטגלידער פון די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

אין איהר דעקלאראציע פון 14-טען אקטאבער האט די רעגירונג פעסטגעשטעלט, אז „דער עהרליכער וועג צו פערבעסערן די אלגעמיינע לאגע פיהרט דורך א פערשטענדליכע צוזאמענארבייט פון דער געזעלשאפט און רעגירונג, אין וועלכער ס'וועט דאמינירען דער גוטער ווילען, די גרייטקייט צו קרבנות און דורך ארגאניזירטע ארבייט".

אין דער שטרעבונג אנצובינדען די צוזאמענארבייט פון דער געזעלשאפט מיט דער רעגירונג, האט דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטארען-ראט בעשלאסען, אז א ספעציעלע צווישען מיניסטעריאלע קאמיסיע זאל ארויספאהרען אין די גרעסערע צענטרען פון לאנד, כדי זיך צו בעקענען אויפ'ן ארט מיט די פאדערונגען און פאסטולאטען פון דער בעפעלקערונג.

די קאמיסיע איז שוין ארויסגעפאהרען און וועט אפהאלטען א רייה רעגיאנאלע קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון די ווירטשאפטליכע זעלבסטפערוואלטונגען. פארזיצער פון דער קאמיסיע איז דער דירעקטאר פון פינאנץ-מיניסטערס קאבינעט, ה' וויקטאר מארטין. די קאמיסיע האט בעקומען דעם אויפטראג אויסצופארשען די אקטועלע אנגעוועהטאגטע פראגען פון ווירטשאפטליכען לעבען אויפ'ן געביט פון אינערליכען און אויסערליכען האנדעל, שטייער-פראגען, סאציאלע, קרעדיט און אדמיניסטראטיווע פראגען, די אויספארשונגען זאלען אויך ארומנעמען א רייה ספעציפישע רעגיאנאלע און בראנזשען פראבלעמען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די געזאמעלטע מאטעריאלען אויסגענוצט ווערען אין די ווייטערדיגע ארבייטען פון דער רעגירונג, כדי צו בעזייטיגען אלע שטערונגען, וועלכע האמעווען קינסטליך די ענטוויקלונג פון ווירטשאפטליכען לעבען.

די קאמיסיעס וועלען זיך צונויפטרעפען מיט די פארשטעהער פון די האנדעלס-קאמערן און אגראר-קאמערן. אויף די ערטער וועט זיך די קאמיסיע אינטערעסירען מיט פאלגענדע פראבלעמען: דער אונטערשיד פון די פרייזען, וועלכע מ'בעקומט פאר די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען און די פרייזען, וועלכע ווערען געצאהלט דורכ'ן קאנסומענט אין דער שטאט, דער פרייז פון די רויה-שטאפען, קויהלען, אייזען, א. אז. וו. די האנדעלס-טעטיגקייט פון די מלוכה'שע מאנאפאלען און קודם כל מיט דער פראגע פון צושטעלונגען און ארבייט פאר עפענטליכע אינסטיטוציעס און מיליטער.

ווייטער דארף זיך די קאמיסיע גענוי בעקענען מיט די נויטיגסטע קרעדיט - בעדערפענישען פאר אינדוסטריעלער, קליינהענדלער און האנדווערקער.

א חוץ דעם וועט די קאמיסיע אויסהערען די וואונשען וועגען באהן-טאריף, שטייער פרייזען און פראגען פון סאציאלער פערזיכערונג. ס'וועט אויך בעריהרט ווערען די פראגע ווי אזוי די לאקאלע מאכט פיהרט אויס די בעשטימונגען פון די געזעצען, צווישען אנדערע די בעשטימונגען פון אינדוסטריע-געזעץ. צום סוף וועלען נאך בעטראכט ווערען די וואונשען פון די בעזונדערע אפטיילונגען פון דער נאציאנאלער ווירטשאפט.

די קאמיסיע האט דעם ערשטען וויזיט געמאכט אין ווילנא, דאן נאוואגרודעק, בריסק, ביאליסטאק, לובלין און פון דארט פאהרט זי קיין לעמבערג, טארנאפאל, סטאניסלאוואוו, קראקא, קיעלץ קאטאוויץ, פויזען, גדיניע, פאמערן און היינט קומט זי קיין לאדז.

קאנפערענץ מיט די לויז-אינדוסטריעלער

ענדגילטיגע דעציזיע זאל אנגענומען ווערען זונטאג ד. 10. ד. י.

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט דער קרייז ארבייטס אינספעקטאר וויזשיקאווסקי אדורכגעפיהרט א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די טעקסטיל ארבייטער, וועלכע האבען ערקלערט אז זיי וועלען נישט אננעהמען קיין אונטערהאנדלונגען מיט די אינדוסטריעלער אויפן גרונד פון זייער פארשלאג, ווייל דאס וואלט אויסגעזעהען גלייך זיי נעהמען אן די טעזע פון רעדוקציע פון ארבייטסלוין אין דער צייט ווען די פראפעסיאנעלע פעראיינען וועלען אונטערנעהמען אנ'אקציע וועגען העכערען די ארבייטסלוינען.

צוליב דעם האט דער ארבייטס - אינספעקטאר נעכטען אפגעהאלטען א איינזייטיגע קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די לויז-אינדוסטריעלער.

אויף דער קאנפערענץ זענען געקומען 6 פארשטעהער. אינספעקטאר וויזשיקאווסקי האט זיי מיטגעטיילט וועגען רעזולטאט פון דער קאנפערענץ מיט די ארבייטער דעלעגאטען און פארגעלעגט צוריקצוציהען די קינדיגונג פון דעם קאלעקטיווען אפמאך.

די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער האבען געענטפערט אז זיי זענען נישט בעפולמעכטיגט ענדגילטיג דעם ענין צו ערלעדיגען און ערקלערט, אז אויף זונטאג דעם 10 ד.ה. זאל צוזאמענגערופען ווערען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג אויף וועלכער עס וועט אנגענומען ווערען אנ'ענדגילטיגע דעציזיע אין דער פראגע. מאנטאג וועט דער פעראיין פון דער לויז-אינדוסטריע מיטטיילען דעם אינספעקטאר וועגען דעם אנגענומענעם בעשלוס.

צוגעפסקנ'ט אנ'עקסמיסיע

צום קאנפליקט צווישען דער קהלה און יודישער גימנאזיע

בשעתו האט די לאדזער קהלה געהאט א קאנפליקט מיט דעם פרויען-פעראיין „וויזא", וועלכער האט פערנומען א לאקאל אויף שענקעוויטשא 26, אין הויז, אין וועלכען די יודישע קהלה האט א טייל. דער דאזיגער טייל איז געשענקט געווארען דער קהלה דורך דער פאמיליע פון דעם פארשטארבענעם מאריץ פרענקעל.

היות ווי „וויזא" האט זיך אין דעם לאקאל אריינגעצויגען אהן דעם וויסען פון דער קהלה און פון דער אנדערער זייט האט די קהלה דארט געוואלט איינארדענען א תלמוד-תורה, האט די קהלה פערוואלטונג פערלאנגט, אז „וויזא" זאל פערלאזען דעם לאקאל, דער ענין האט אנגעשפארט אין געריכט וואו ער איז געמשפט געווארען אין פערשידענע אינסטאנצען. צום סוף איז געקומען צו אנ'אויסגלייך צווישען „וויזא" און דער יודישער קהלה אין דעם זין, אז „וויזא" ציהט זיך ארויס פון לאקאל, און גיט איבער די שליסלען דער קהלה.

„וויזא" האט טאקע אין דעם בעשטימטען טערמין איבערגעשיקט די שליסלען דורך דעם רעיענט, ווען די בעאמטע פון דער קהלה זענען אבער געקומען פערנעהמען דעם לאקאל, האבען זיי צו זייער גרעסטער איבעראשונג געזעהען, אז דער לאקאל איז פערנומען געווארען דורך דער פערוואלטונג פון די יודישע גימנאזיעס, וועלכע האט דארט איינגעארדענט א פרעבעל-שולע. די פערוואלטונג פון דער גימנאזיע האט געטענהט, אז זי האט דעם לאקאל געדונגען ביי דעם צווייטען שותף פון דעם הויז, ה' שטילער. דער ענין האט ווידער אנגעשפארט אין געריכט. די יודישע קהלה האט פערקלאגט אויף אנ'עקסמיסיע.

דער פראצעס איז פארגעקומען דעם פערגאנגענעם שבת. די קהלה האט פערטרעטען אדוו. גאלדבערג. די יודישע גימנאזיע די אדוואקאטען מאשקאווסקי און רודי. נעכטען האט דאס געריכט ארויסגעטראגען דעם אורטייל, לויט וועלכען די יודישע קהלה האט געוואונען די עקסמיסיע געגען דער פרעבעל-שול פון די יודישע גימנאזיעס.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
9 טראגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער װארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר.: ד. צעלמייסטער. אנס.: י. קרעלמאן

היינט, דאנערשטאג, 9.15 אווענט
צום לעצטען מאל צו האלבע פרייזן פון 54 גר. ביז 170 1-טע רייה
די בעליבטע קינסטלערין
דינה האלפערן
צוזאמען מיט איהר פארטנער סעם בראנעצקי
און גאנצען אנסאמבל — און דער מוזיקאלישער קאמעדיע אין 2 אקטען, 3 בילדער פון ס. יאקובאוו
די מאדערקע
אכטונג! שנעלער! מארגען, פרייטאג די רעוועלאציע-פרעמיערע
„א חתונה אין תפיסה"
פרטים מארגען!

פאבאר - רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) מארגן, פרייטאג, דעם 8. נאוו. דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

L Ł M

און פון 2. קאמיסאריאט – מיט די אותיות:

O P R S Sz.

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) דעם 15 ד. ח. וועט אין לאקאל אויף פעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פונם יאהרגאנג 1914 און עלטער, וועלכע האבען זיך לעת-עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפ'ן שטח פ"ון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

שבת-צו-נאכט א זיצונג פון קהלה-ראט

שבת אין אווענד קומט פאר א זיצונג פון לאדזער קהלה-ראט. אויף דער טאג-ארדנונג געפינט זיך די פראגע פון צוגאב-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1935.

פעהנער מוז מען ארויסהענגען

לויט די אפיציעלע פארשריפטען

צוליב דעם, וואס עס ווערען אפט ארויסגעהאנגען נישט קיין ענטשפרעכענדע מלוכה-פעהנער, האט די אדמיניסטראטיווע מאכט פעראָרדענט א ספעציעלע קאנטראלע פון די ארויסגעהאנגענע פעהנער אין דער צייט פון דעם אונאפהענגיגקייטס יום-טוב דעם 10 און 11 ד. ח.

דער דענקמאל פון טאדעוש קאשטיושקא

בעלויכטען מיט רעפלעקטארען

(א) עס זענען אדורכגעפיהרט געווארען די פראבעס צו בעלויכטען דעם דענקמאל פון טאדעאוש קאשטשושקא, אויף פרייהייטס פלאץ, מיט רעפלעקטארען, די פראבעס זענען זעהר גינסטיג ארויסגעקומען, דעם דענקמאל בעלויכטען מיט די רעפלעקטארען איז צו זעהן אויף א ווייטען שטח.

איינוויאונג פון דער פאהן

פון געוו. פרייוויליגע אין דער פוילישע ארמעי

זונטאג דעם 10 ה.ח. קומט פאר אין לאקאל אויף פילינסקיעגא 90 די פייערליכע איינווייהונג פון דער פאהן פונם פעראיין פון געוו. פרייוויליגע אין דער פוילישער ארמעע. צו דער פייערונג זענען איינגעלאדען פארשטייער פון דער מאכט, זעלבסטפערוואלטונג און געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
דער שענסטער פילם, פיל הומאר און פיקאנט. — ווינער פראדוקציע.
שעהנע געזאנגען א.ז.
VERONIKA
אין דער הויפט-ראל: די רייצענדע
Franciszka GAAL
עס ווערט גערעדט און געזונגען אין דער דייטשער שפראך.
אנהויב 4 נאכמ.
שבת און זונטאג — 10 א זייגער פריה.

מאראטאריום פאר בעאמטע נעמט נישט ארום פריוואטע חובות

דעלעגאציע פון דעטאליסטען-פעראיין (פעטריק. 90) איז האנדעלס-מיניסטעריום

די פראגע וועגען מאראטאריום פאר בעאמטע, איז ביז איצט נישט קלאר געווען. דערהויפט האבען זיך מיט דעם ענין שטארק פעראינטערעסירט די הויזירער און ראטעס-סוחרים, וואס האנדלען הויפט זעכליך מיט בעאמטע, און אויב דער מאראטאריום וואלט חל' געווען אויף פריוואטע חובות, וואלטען די הויזירער פון ראטעס - סוחרים שטארק געליטען.

אין שייכות דערמיט, איז א דעלעגאציע פון דעטאליסטען-פעראיין (פעטריק. 90) אין די פערזאָנען פון די פרעזעסען פון די הויזירער, קליינהענדלער און ראטעס-סוחרים סעקציעס י. קאלמאנאוויטש, מ. דיאמאנט, י. פרידמאן און פעראיינס-דירעקטאר ה' מ. פריילך געפאהרען קיין ווארשא. די דעלעגאציע צוזאמען מיט'ן דירעקטאר פון ווארשאווער צענטראלען סוחרים - פעראיין אינזש. זיידעמאן, האט בעזוכט דאס האנדעלס - מיניסטעריום, וואו זיי זענען אויפגענומען געווארען פון רעפערענט ה' אגאשקא. אויסהערענדיג די פאסטולאטען פון דער דעלעגאציע, האט דער רעפערענט ערקלערט, אז **דאס מאראטאריום פאר בעאמטע, נעמט נישט ארום קיין פריוואטע חובות**, נאר הלוואות, וואס זענען גענומען געווארען פון מלוכה-אכטען. דערביי האט דער רעפערענט פערזיכערט, אז שוין **די טעג וועט ארויסגעגעבען ווערען א קלארע אויפקלערונג** וועגען דעם ענין.

די דעלעגאציע האט זיך שפעטער געווענדעט צום דירעקטאר פון פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן אין פוילען. דער לעצטער האט צוגעזאגט צו אינטערוועניר'ען דערוועגען אין מיניסטעריום. ער גלויבט, אז די אויפקלערונג פון מיניסטעריום וועט פערעפענטליכט ווערען אין די נאהענטסטע טעג, כדי אזוי ארום צו בערוהיגען די סוחרים.

ווידער א וועקסעל-אפערע אויף 200 טויזענד זל.

דאסמאל האט דאס „אפערעלע" געמאכט א הויז ווירט

(א) נעכטען איז אין לאדז ענטדעקט געווארען א גרויסע וועקסעל-אפערע, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען פון איינעם פון די שותפים פון הויז אויף ציגעל-גאס 51, אליה ראזענבלאט.

מיט עטליכע וואכען צוריק איז ראזענבלאט פלוצים ארויסגעפאהרען קיין פאריז. אין דער צייט פון זיין אפוועזענהייט האבען די שותפים געפאדערט דירה-געלד ביי די לאקאטארען. נישט בעקומענדיג קיין געלד, האבען זיי די לאקאטארען אנגעקלאגט אין געריכט וועגען עקסמיסיעס פאר די חובות.

ווי ס'האט זיך אבער ארויסגעוויזען, האבען כמעט אלע לאקאטארען בעצאהלט ראזענבלאט'ן ס'דירה-געלד, מחמת ער איז געווען בעפולמעכטיגט פון די שותפים איינצוקאסירען ס'דירה-געלד. ער האט בעקומען אפגעדעקט ס'דירה-געלד מיט וועקסלען נאך מיט אנ'עודף. די וועקסלען האט ער באלד דיסקאנטירט ביי ווינקעל-דיסקאנטערען, און איינוועגס האט ער ארייננגעריקט א פעקעל אייגענע „שמערגעס". פלוצים איז ער פערשוואונדען פון לאדז.

צוליב די דאזיגע מאטיוען האט דאס געריכט אפגעווארפען די אנקלאגע פון די שותפים און די אקטען איבערגעשיקט צו דער פראקוראטור, כדי צו פיהרען אנ'אויספארשונג.

די דאזיגע אפערע האט ארויסגערופען א מהומה ביי די, וואס האבען די וועקסלען דיסקאנטירט.

לויט פראוויזארישע אויסרעכנונגען, בעטרעפט די אפערע א סומע פון 200 טויזענד זל.

אפקלאנגען פון דער דעמאנסטראציע פון 1. מאי

א גרופע דעמאנסטראנטען פאר'ן קרייז-געריכט

(א) נעכטע זענען פאר'ן קרייז-געריכט געשטאנען די ערשטע גרופע פון דעמאנסטראנטען אין 1-טען מאי.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זענען געזעסען: דער 29-יעהריגער יעקב יאקיר; 18-יעהריגער אברהם יוסף גאלדבערג; 21-יעהריגער שיה משה גוטמאן; 21-יעהריגער ישראל אברהם קעניגשטיין, 21-יעהריגע פריידע ליס, 20-יעהריגער משה פערלא, 19-יעהריגע הודעס פישביין, 16-יעהריגע רוזה זעלדע בלימערבאד, 15-יעהריגע דוד ריטערבערג און 23-יעהריגער משה ראזענפארב.

די בעשולדיגטע ווערט פארגעווארפען, אז אין טאג פון 1 מאי האבען זיי זיך ארייגגעמישט אין דעם צוג פון פ.פ.ס. און געלאזט אנטי-מלוכה'שע אויסרופען.

אין טאג פון 1 מאי זענען פערהאלטען געווארען 71 פערזאן, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין קאמוניסטישער טעטיגקייט. פון זיי זענען 38 ארייגגעזעצט געווארען אין טורמע, 16 זענען אדמיניסטראטיוו בעשטראפט געווארען און די איבריגע בעפרייט. פון די 38 איז נעכטען גע-אורטיילט געווארען די ערשטע גרופע.

דאס געריכט האט פערמשפט:

יאקיר'ן — אויף 2 און א האלב יאהר טורמע, גאלדבערג און גוטמאן — צו 2 יאהר, ליס, פערלא און פישביין — פרייגעשפראכען.

בלומענפעלד און ראטענבערג אויף אויסבעסע רונגס-הויז, אפלעגען זיי די שטראף.

קעניגשטיין און ראזענפארב אויף 10 חדשים.

די אקופאציע פון פילהארמאניע

דורך די קאנקורס-טענצער איז פערענדיגט

(א) נעכטען איז אין דעם שטראף רעפערעט ביים ארבייטס אינספעקטאראט אונטער דעם פאר-זיץ פון רעפערענט ה' קול, פארגעקומען א קאנפע-רענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק און אקופאציע פון די קאנקורס-טענצערם אין דעם פילהאר-מאניע זאל.

אויף דער קאנפערענץ זענען געקומען דער אר-גאניזאטאר פון דעם קאנקורס ה' בלאשטשינסקי, דער פערטרעטער פון דיר. ווערדיגער אדוו. אמסטער, און מצד די טענצערם די ה"ה שטיין, רעוויטש און וויינגארטען.

די קאנפערענץ האט געדויערט אנ'ערך 3 שעה. די ארגאניזאטארען פון דעם קאנקורס האט געדראהט א אדמיניסטראטיווע שטראף פראצעס אין פאל ווען עס קומט נישט צו קיין פערשטענדיגונג.. עס איז סוף כל סוף געקומען צו אנ'אויסגלייך. דער בעפול מעכטיגטער פון דיר. ווערדינער אדוו. אמסטער האט באלד אויסגעצאהלט די טענצער 304 זל. און זיי האבען האלב 5 א זייגער פערלאזט דעם אקופירטען זאל.

נישט קוקענדיג דערויף איז דער סימפאנישער קאנצערט וואס איז אנאנסירט געווען אויף נעכטען אפגעלעגט געווארען.

די פארשטעהער פון די טענצערם האבען ער-קלערט אז זיי געבען איין אין ארבייטס געריכט אנ אנקלאגע אויף בלאשטשינסקין און ווערדיגערען, פון וועלכע זיי מאהנען נאך 750 זלאטעס.

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוועגד.

גוט מארגען!

פרנסהלאגיע און פליטהלאגיע...

די היינטיגע וואך קומט אין רעדאקציע אריין א „שטענדיגער געטרייער לעזער" מיט טענות צום רעדאקטאר.

געזאגט האט ער „מגיעי וויענצעי" אזוי:

— פאניע רעדאקטער, ווי איהר קיקט מיך אן, בין איך א שטענדיגער לעזער פון „נייעם פאלקס-בלאט", כ'לאז נישט אדורך אנ'אות. כ'הייב אן צו לייענען די צייטונג פון קאפ-אן, און ענדיג מיט: „ווידאוניצטווא „נייער פאלקסבלאט" ספולדזש. ז'אדפ. אודזש. ח. י. בזשוסטאווסקי אי פ. וויינ-טראוב, רעדאקטאר אדפאוויעדזשאלני ח. קאופמאן טשטשאנקאמי אי דרוק ראטאצ. „נייער פאלקסבלאט" פיאטרקאווסקא 21".

ווי איהר זעהט, פאניע רעדאקטער, בין איך א געטרייער לעזער פון אייער צייטונג, נאר לעצ-טענס האב איך צו אייך א „זשאל".

— אין וואס ס'בעשטעהט מיין „זשאל"? אין די תרגום אונקלוס-ווערטער. כ'הייב דאך נישט אן צו פערשטעהן א ווארט. אט נעמט, למשל, די היינ-טיגע וואך, כ'עפען אויף די צייטונג, נעם לייענען, ס'געהט נישט, די צונג זאוואדזשעט זיך אין גימען נישט אהין, נישט אהער.

נו, זאגט איהר אליין, איהר גיט א דרוק-אפ אזא עברי:

„אין לאקאל פון „אימקא" איז פארגעקומען די עפענונג פון אלפוילישען צוזאמענפאהר פון מיקרע... (נישט מקרא קודש) נאר עפעס אזעלכע מיני זאגראניטשנע פראפעסיעס, ווי: מיקראביאלא-גען, עפידעמיעלאגען, באקטעריאלאגען, אורלעלא-גען, גינעקאלאגען. אגען אהין, און אגען אהער. אויב ס'איז שוין ביי אייך יא געווארען אנ'„אגע-ניש", טא פארוואס זאל מען שוין נישט רופען צו-זאמענפאהרען פון אנדערע „לאגען". פארוואס זאל מען נישט רופען צוזאמענפאהרען פון פרנסה'לאגען פליטה'לאגען, פראטעסטאלאגען, באנקראטאלאגען— אזעלכע „לאגען" וואלט איך דאך פערשטאנען וואס מ'מיינט, און די צונג וואלט זיך נישט געדארפט זאוואדזשען אין גימען!...

אויסגעהערט דעם יודי'ס טענות, פרעגט איהר דער רעדאקטאר:

— מיט וואס בעשעפטיגט איהר זיך?

— איך בין אנ'אביונאלאג! — האט דער יוד געענטפערט.

אב—נעק.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענר.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

שטורמדיגע צייטען

21

ראמאן

צו די דאזיגע שטענדיגע אפטיילונגען, וואס זענען ספעציעל בעשטימט געווארען אויף צו כאפען סעלים-כאנ'ען האבען געהערט: אכט קאמ-פאניעס פון צוויי און אכציגסטען דאגעסטאנער פיע-כאטע פאלק, צוויי קאמפאניעס פון גראזנער גארני-זאן און דריי עסקאדראנען קיזלארער קאזאקען.

די לעגענדע, אז אויף סעלים כאנ'ען האבען קיין קוילען קיין שליטה נישט איז בעשאפען גע-ווארען צוליב דעם, ווייל פון די ערנ-סטע, שרעקליכסטע געפאהרען, איז סעלים-כאן ארויס גאנץ! מיט סעלים-כאנ'ען זענען פארגעקומען אזעלכע אויסטערלישע פאלען, אז זיי האבען גע-געבען א גרונד צו שאפען די לעגענדע, אז פון סעלים-כאנ'ס קערפער „שפרינגען אפ די קוילען, ווי פון א פאנצער".

• • •

ס'איז אוועק א לענגערע צייט און מ'האט פון סעלים-כאנ'ען נישט געהערט. עס האט זיך ווי דער געקאנט אויסדרוכטען, אז דער לעגענדארישער רויבער איז ערגעץ פערפאלען געווארען, אבער די פאליציי האט שוין געוואוסט און זיך געריכט דא רויף, אז פלוצלינג וועט אנקומען א ידיעה, אז סעלים-כאן האט ווידער דורכגעפיהרט א דרייסטען אנפאל... די געהיים-אגענטען האבען דעריבער אהן אויפהער געפארשט און געזוכט אין די אואלען, און דאס בעשטימטע מיליטער האט נישט איינגע הערט ארומצונישטערען איבער אלע וועגען און שטעגען אין די בערג.

איינמאל, — דאס איז געווען אין אקטאבער 1910, — האט א געהיים-אגענט, פון דער אפטיילונג וואס איז ספעציעל געווען בעשטימט אויף אויסצו-זוכען סעלים-כאנ'ס בעהעלטעניש, זיך שפאצירט ביינאכט צום אאול אלדא, וועלכער האט זיך געפו-נען אכט ווערסט פון גראזני.

דער געהיים-אגענט, פערקליידט אלס א טשע-טשעניעץ, האט זיך געלאזט געהן, אין דארף אריין, האפענדיג אפשר וועט ער דארטען עפעס דערשנא-פען און אויסשפירען.

ער איז פערביי‌געגאנגען פאר א סאקלע (כאר-לופע), פאר וועלכער עס זענען געזעסען אין דרויסען צוויי פרויען, אנ'אלטע און א יונגע. פער-בייגעהענדיג האט דער געהיים אגענט געהערט ווי די אלטע פרוי האט מיט א הוסטענדיגער שטים געזאגט:

— אללא אליין האט אראפגעשיקט צו אונז סעלים-כאנ'ען !!...

— שטילער, באבע, רעדט נישט אזוי הויך, — האט דאס יונגע מיידעל ארויפגעלעגט א פינגער אויפ'ן מויל און זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען.

— ס'איז דאך אנ'אייגענער, — האט די אלטע בעמערקט, אנווייזענדיג אויף דעם געהיים אגענט, וועלכער האט ספעציעל געטראגען האלב-צוריסענע קליידער, ווי עס טראגען געוועהנליך די ארימע יונגעטשענצעס.

— בעווים, אנ'אייגענער, — האט דער געהיים-אגענט א זאג געטון און זיך אפגעשטעלט נעבען די צוויי פרויען. — פונדעסטוועגען, באבעשי, האט איהר דעם נאמען פון אונזער גרויסען העלד נישט געדארפט דערמאנען אזוי הויך. איהר ווייסט דאך, אז די קאזאקען זוכען איהם ארום...

דאס יונגע מיידעל האט געקוקט אביסעל מיט אונצוטרוי אויפ'ן געהיים-אגענט, אבער די אלטע איז געווארען בערעדעוודיג.

— דאס איז א מלאך פון הימעל, נישט קיין מענש, — האט זי הוסטענדיג גענומען רעדען. — מיט צוויי וואכען צוריק איז ער דא געווען, האט ער געזעהען אז איך בין אלט, איך הוסט, האט ער אליין ארויסגענומען פופציג רובעל און געגע-בען: „נא, — האט ער געזאגט, — ביזט דאך ארים און קראנק, פערברויך עס". איז דאס נישט קיין זעלטענער מענש ?

— מיר, טשעטשענצעס, דארפען זיין שטאלץ מיט איהם !... — האט דער געהיים אגענט גענומען אריינציהען די אלטע איז א ווייטערדיגען שמועס, הגם דאס יונגע מיידעל האט אלץ נישט אויפגעהערט צו קוקען אויף איהם מיט פערדעכטיגע אויגען.

— יא, ריכטיג, — האט די אלטע געענטפערט.

— מיר דארפען טאקע שטאלץ זיין און דעריבער דארף יעדער טשעטשעניעץ געבען סעלים-כאנ'ען א דאך איבער'ן קאפ, ווען די צארישע הינד פער פאלגען איהם.

— ער איז שוין ביי מיר אויך געשלאפען עט-ליכע נעכט.... — האט דער געהיים-אגענט ער קלערט. — אך, וואס פאר א זעלטענער מענש דאס איז !

— ער איז שוין ביי דיר געשלאפען ? — די אלטע האט זיך א ווילע אומגעקוקט אין אלע זייטען און מיט א שעפטשענדיגער שטים צוגעגעבען:

— היינטיגע נאכט וועט ער שלאפען אין אונזער אאול, ביי מיין איידעם... מען האט שוין צוגע-גרייט פאר איהם א ספעציעל געלעגער אויפ'ן בוידעם...

דער געהיים-אגענט האט אזש א ציטער גע-טון פאר פרייד, הערענדיג די דאזיגע ידיעה....

דער פערשטעלטער טשעטשעניעץ האט זיך אבער בעהערשט און געזאגט מיט א שטילער שטים:

— איך ווייס וועגען דעם. איך קען זיך מיט איינעם פון סעלים-כאנ'ס חברים. איך בין טאקי אהערגעקומען פון דארף מעליק, כדי איבערצורעדען מיט אונזער גרויסען העלד וועגען א געוויסער זאך.

— ווייסטו אויך, אז ער וועט די נאכט שלאפען ביי אונז אין אאול? — האט די אלטע צופרידען געפרעגט.

— נו, געוויס ווייס איך. איך האב דאך אייך שוין געזאגט, באבעשי, אז איך קען זיך זעהר גוט מיט סעלים-כאנ'ס חברים.

די אלטע האט אויף איהם פארשענדיג א קוק געטון

— און, אפשר, געהערסטו אויך צו זיינע מענשען ? יא ?... — האט זי מיט א שמייכעל גע-פרעגט, — דארפסט נישט מורא האבען... ווי דו זעהסט, וועט סעלים-כאן שלאפען די נאכט ביי מיין איידעם... פאר מיר דארפסטו זיך נישט היטען ...

— באבעשי, לאז שוין אב... — האט דאס מיידעל בעמערקט מיט אנ'אויפגערעגטען טאן.

— ביזוער זיך נישט, מיידעל, — האט דער געהיים-אגענט5 בעמערקט, — הארפסט האבען דרך-ארץ פאר דער באבע — און ווענדענדיג זיך צו דער אלטער, האט ער מיט א געהיימנישפולער שטים געזאגט : — יא, איך בין איינער פון סעלים-כאנ'ס געטרייעסטע פריינד...

— ווי רופט מען זיין פרוי ? — האט דאס יונגע מיידעל געפרעגט.

דער געהיים-אגענט איז געווען אין א פער לעגענהייט. ער האט נישט געוואוסט צוליב וואס דאס מיידעל שטעלט איהם די פראגע: צי זי פארשט איהם, אדער זי ווייסט אליין נישט, ווי סעלים-כאנס פרוי הייסט, און דעריבער פרעגט זי איהם. ער האט זיך דעריבער ארויסגעדרעהט מיט א צווידייטיגען ענטפער:

— צווישען אונז רופט מען זי טאמארא.

— די הויבסט נישט אן צו וויסען, דזשיגיט (בערג-איינוואוינער), — האט דאס מיידעל געענט-פערט, — ווי איך זעה, בעריהמסט דו זיך, אז דו געהערסט צו סעלים-כאנ'ס מענשען, אבער דאס איז נישט אמת. ווייל ווען דו וואלסט געהערט צו סעלים-כאנס מענשען, וואלסטו געוואוסט, אז סע-לים-כאנ'ס שעהנע פרוי הייסט נישט טאמארא און קיינער רופט זי נישט אזוי.

— אויב אזוי, זאג איך דיר, מיידעל, אז דו ווייסט נישט וואס דו רעדסט, — האט דער געהיים-אגענט זיך געסטארעט צו רעדען מיט צו רעדען מיט א זיסען טאן — איך קען דעם כאנ'ס ווייב בעסער פון דיר.

— איז זי א הויכע, אדער א נידעריגע? — האט דאס מיידעל ווייטער געפרעגט און איהרע אויגען האבען פארשענדיג בעטראכט דעם געהיים אגענט'ס געזיכט.

— וואס ביזטו א פאליציאנט, וואס דו פארהערסט מיך אויס ? — האט דער געהיים-אגענט זיך ארויס געדרעהט מיט א בייזען ענטפער.

— אבער קיין ליגנערין בין איך נישט... — האט זי איהם געגעבען א שטאך.

— אזא יונגע און בעליידיגט שוין מענשען, — האט דער געהיים-אגענט זיך געווענדעט צו דער אלטער. — נו, נו, א דור אויפגעוואקסען ...

אבער די אלטע, הערענדיג דאס געשפרעך צווישען איהר אייניקעל און דעם פרעמדען „טשע-טשעניעץ", האט פלוצלונג פערלוירען דעם צוטרוי צום פרעמדען. זי האט דעריבער אויף זיין בע-מערקונג גארנישט געענטפערט. אלע דריי האבען געשוויגען. דאס געשפרעך האט זיך מעהר נישט געקלעפט.

(ווייטער מארגען)

זאל פילהארמאניע היינט, דאנערשטאג, 8.30 אָוועגד
איין־איינציגער קאנצערט פון וועלט־בעריהמטען
ראטשילד שטרייך־קווארטעט
F. Rothschild, A. Kaufmann, A. Kreiner, H. Czegka
עס נעהמען אנטייל:
די איבערגעבליבענע צאָהל בילעטען פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

שרעקליכער פארפאל אין פאביאניץ

א 77־יעהריגער ייד איבערגעפאהרען אויף טויט דורכ'ן טראמוואי

נעכטען פֿאַרמיטאָג האָט אין פּאַביאַניץ פּאַסירט אַ שרעקליכער פֿאַרפֿאַל.

אויפֿ'ן מאַרק איז אַדורכגעגאַנגען אַן אַלטער ייד. ווען ער איז אַריבערגעגאַנגען פֿון איין גאַס אויף דער צווייטער, איז פּלוצלונג אָנגעקומען דער טראַמוואַי, וועלכער איז אָנגעקומען פֿון לאָדז. דער זקן האָט שוין נישט בעוויזען זיך צוריקצוציהען, און איז באַלד פֿערשוואונדען געוואָרען אונטער די רעדער פֿון טראַמוואַי.

אין גאַס איז געוואָרען אַ שרעקליכע מהומה. הונדערטער מענשען האָבען זיך פֿערזאַמעלט אויף דעם אָרט פֿונ'ם פֿאַרפֿאַל און מיט דער גרעסטער אָנשטרענגונג איז געלונגען אויפֿצוהויבען דעם וואַגאָן און אַרויסצונעהמען דעם צוקוועטשטען אַלטען ייד. קיין שום רעטונג איז שוין נישט נויטיג געווען, ווייל דער זקן איז שוין געווען טויט.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דער אומגעקומענער דער 77־יעהריגער פּאַביאַניצער איינוואוינער אַרון לייב גרינשפּאַן פֿון וואַרשאַווסקא 7.

מיט דעם מת האָט זיך פֿערנומען די יודישע קהלה אין פּאַביאַניץ. די פּראָקוראַטור האָט פֿערארדנעט צו פּלמסן דעם טויטען קערפּער, וואָס וועט פֿאָרקומען היינט אינדערפֿריה, דאַן וועט פֿאָרקומען די לויה.

דער אומגליקליכער פרוי

וועלכע האט זיך געווענדעט צו דער רעדאקציע מיט א בריף!

מיר האָבען דערהאַלטען אַ בריף אין וועלכע אַן אומגליקליכע מוטער שילדערט איהר האַרצרייסענדע טראַגעדיע. מיר מעלדען דעריבער דער פרוי, אַז מיר האָבען זיך מיט דעם ענין, וועגען וועלכע זי האָט געבעטען, זיך שטאַרק פֿעראינטערעסירט און ווי נאָר מיר וועלען עפּעס וועגען דעם וויסען, וועלען מיר איהר צוּוויסען געבען דורך אונזער צייטונג.

געשענקט די הייל־קאסטען

פאר ארימע אין די שטאטישע שפיטאל

נעכטען איז אין דער שטאָט פֿערוואַלטונג פֿאָרגעקומען אונטערן פֿאָרזיץ פון פרעזידענט גלאָזעק אַ זיצונג פון שטאָט פּרעזידיום מיטן אנטייל פון אַלע נאַטשעלניקעס פון די אָפּטיילונגען.

נאָכן אויסהערען די רעפּעראַטען און די דיסקוסיע האָט דער פּרעזידענט בעשלאָסען צו אַנולירען די הייל קאָסטען פון אָרימע קראַנקע אין די שטאָטישע שפּיטאָלען אין חודש סעפּטעמבער אויף אַ סומע פון 71,921 זל.

פארפאלען

פון הונגער זיך איבערגעשניטען די אָדערן פון די הענט

(אָ) אויף מאַזורסקאַ 28 האָט זיך איבערגעשניטען מיט אַ ראַזיר־מעסער די אָדערן פון די הענט דער אַרבייטסלאָזער 39־יעהריגער אַנדזשעי קאַטשאַראָווסקי.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד — נויט

פערטשאַדעט

אויף קאָזשעניאָווסקי 16 זענען פערטשאַדעט געוואָרען פון אַ אייזערן אייוועלע דאָס פאַר־פּאָלק דער 35־יעהריגער יוזעף און 29־יעהריגע באַרבאַרע פּשעקאַמאָווסקי.

גנבות

אַ גנב ביים אַנטלויפען צובראָכען אַ פוס

אין דער וואוינונג פון אַלבערט פּיקאַ (סקאָרופקי 13) האָבען זיך אַריינגעגנב'עט גנבים. זיי זענען אָבער דערשראָקען געוואָרען און גענומען אַנטלויפען, איינער פוי די גנבים איז ביים אַרויסשפּרינגען דורכ'ן פענסטער געפאַלען און צובראָכען אַ פוס. דער פערוואונדעטער גנב מאַקס קורצבאַרד (דרעווגאָווסקאַ 4) איז דערוייל אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

— אַן'ענליכער פאַל איז פאָרגעקומען אויף וואָלשאַ 2, וואו אין דער וואוינונג פון סטעפאַניע זש'ע'אַק האָבען זיך אַריינגעכאַפּט גנבים. איינער פון זיי וואַצלאַוו טאַקאַרסקי (ראָבערטאַ 8) האָט נישט בעוויזען צו אַנטלויפען און איז אַרעסטירט געוואָרען.

— אויף דער באַהן־סטאַציע קאַליש האָבען גנבים אויפגעריסען די טיר פון אַ וואַגאָן מיט קוילען און אַרויסגעגנב'עט אַ 10 קערץ קוילען. די גנבים האָט מען נישט געכאַפּט.

— ביי אַהרן זילבערמאַן זשעראָמסקי 58 האָבען גנבים אַרויסגעגנב'עט פערשידענע זאַכען פאַר 1200 זל.

אונטערגעוואָרפענע קינדער

(אָ) אין לאָקאַל פון דער אָפּטיילונג פון געזעלשאַפטליכער שוץ זאַוואַדזקאַ 11 האָט מען איבערגעלאָזט אַ קינד, אַ 2־יעהריג מיידעלע.

— אויף באַלוטער מאַרק האָט מען אונטערגעוואָרפען אַ קינד אַ יונגעלע פון אַ יאָהר אַלט.

אָפּגעבריהט

(אָ) אויף פּולנאָצנאַ 16 האָט זיך אָפּגעבריהט ביי דער קוך, אָפּגעסענדיג זיך מיט קאָכעדיג וואַסער די לאָקאַטאָרקע יאַנינאַ מאַיעווסקאַ קאַזאַנעצקאַ.

Dr. med. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 41-32
צוריקגעקעהרט
עמפּפאַנגס־שעהן 8–10, 12–2 און 5–8 אָוונער,
זונטאָג פון 9–11 בייטאָג און יום־טוב פון 9—1

א יודיש־געשעפט אוועק מיט'ן רויך

א קרבן פון אנטיסעמיטישער העצע?

דאָס שטעטעל וואָנגראָוויעץ (פּאָמערן) שטעהט נישט אָפּ פון אַלע איבריגע שטעטלעך אין פּויזנער געגענד און פּאָמערן. די ענדעקעס האָבען דאָרט אַ גרויסען איינפלוס און דעריבער בושוועט דאָרט דער ברוטאַלער אַנטיסעמיטיזם און די באָיקאָט־אַקציע געגען די יודישע סוחרים.

אין דעם דאָזיגען שטעטעל האָט זייט אַ לאַנגע צייט אַ גרויס געשעפט דער ייד גוטגאָלד אונטערן נאָמען „יאַרמאַרק לודוקי". צוליב דעם וואָס אין דעם געשעפט איז מען רעיעל און סאָליד בעהאַנדעלט געוואָרען, האָבען אַלע דאָרט גערן געקויפט. די אָרטיגע ענדעקעס האָבען אָבער דאָס נישט געקענט פערליידען און געגען דעם געשעפט זענען אָנגעווענדעט געוואָרען אַלערליי שיקאַנעס און אַנטיסעמיטישע שפּיצלעך. די ענדעקעס האָבען אוועקגעשטעלט פּיקעטעס פאַר'ן געשעפט און נישט צוגעלאָזען אַהין קיין קונים. דאָס האָט אָבער ווייניג וואָס געהאָלפען, ווייל אין גוטגאָלד'ס געשעפט איז געווען ביליגער און מען איז בעסער בעהאַנדעלט געוואָרען.

דאָס האָט די כוליגאַנעס נאָך מעהר דענערווירט און זיי האָבען שטענדיג געדראָהט נקמה צו נעמען אין דעם ייד.

פערגאַנגענעם פרייטאָג אַרום 10 אין אָוונד האָט פּלוצלונג ביי גוטגאָלד'ן אין געשעפט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה. ווען איינער פון גוטגאָלד'ס בעאַמטע האָט גערופען נאָך הילף, האָט ער פון אומבעקאַנטע כוליגאַנעס בעקומען אַזוי צושלאָגען, אַז ער האָט געמוזט שטיל בלייבען. ערשט נאָך אַ לענגערער צייט זענען אָנגעקומען עטליכע פייערלעשער אָבער... אָהן וואַסער. פערשטעהט זיך, אַז ביי אַזאַ לאַגע איז נישט געווען מעהר קיין רייד וועגען עפּיס אָפּראַטעווען און דאָס גאַנצע געשעפט אין דער ווערט פון 200 טויזענד זלאָטיס איז אַוועק מיט'ן רויך. גוטגאָלד איז אינגאַנצען רואינירט געוואָרען. וועגען די סיבות פון דער שרפה ווערט געפיהרט אַן'אויספאָרשונג. ווי מען שמועסט, האַנדעלט זיך דאָ וועגען אַן'אונטערצינדונג.

זיך פערקלענערט דער אימפארט

פון טשעכישע גאלאנטעריע קיין פוילען

(אַג) די בעציהונגען צווישען פוילען און טשעכיען וואָס האָבען זיך לעצטענס אַזוי פערערגערט, האָבען אויך גורם געווען צו אַ פערערגערונג פון די האַנדעלס בעציהונגען צווישען ביידע לענדער. שוין פון פריהער האָט די לאָדזער טעקסטיל און גאַלאַנטעריע אינדוסטריע זיך לאַנגזאַם בעפרייט פון דער טשעכישער אינדוסטרי. אָבער די לעצטע פּאָליטישע שפּאַנונג צווישען ביידע לענדער האָבען דעם דאָזיגען פּראָצעס צוגעאיילט. מען דאַרף נעמען אין אַכט, אַז נאָך מיט איינינגע יאָהר צוריק איז טשעכיען נעבען דייטשלאַנד געווען די הויפּט ליפעראַנטין פון גאַלאַנטעריע סחורות פאַר פּוילען, אָבער אין משך פון די לעצטע יאָהרען האָט זיך אין פּוילען ענטוויקעלט אַ רייה אונטערנעהמונגען פון דער גאַלאַנטעריע אינדוסטריע, וואָס האָבען אַרויסגעשטויסען די טשעכישע פּראָדוקציע.

עס איז נאָך אָנצעווייזען אויף דעם פאַקט, אַז מיט'ן פערקלענערן פון פּוילישען אימפּאָרט פון טשעכיען, קען טשעכיען אין דער־זעלבער מאָס פערקלענערן דעם אימפּאָרט פון פּוילען. בעזונדערס דעם אימפּאָרט פון קינסטליך מיסט. קייקלען, צינק וואָס עס וואָלט זיך זעהר שטאַרק נעלאָזט פיהלען דער פּוילישער אינדוסטריע.

כאיני האט בעקומען קרעדיט 10,000 זל.

אויף אויסצובויען דעם שול־בנין

(אָ) צוליב דעם, וואָס אין כאיני האָבען געפעהלט פּלעצער אין די שולעס פאַר די שול־קינדער האָט די געזעלשאַפט אונטערצושטיצען דעם בוי פון שול־לאָקאַלען בעשלאָסען צו העלפען בויען אַ שול־בנין אין כאיני. און צוליב דער בעמיהונג פון דער געזעלשאַפט האָט כאיני בעקומען אַ צוזאָג־קרעדיט פון 10.000 זל. אויף צו פערענדיגען דעם שול־לאָקאַל אויף קרולעווסקאַ 15.

די סעזאן־ארבייטער

וועלען בעקומען אונטערשטיצונג

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָבען די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פון די סעזאָן־אַרבייטער עטליכע מאָל אינטערווענירט אין דעם מיניסטעריום פון געזעלשאַפטליכען שוץ וועגען ווינטער־אונטערשטיצונג פאַר די סעזאָן־אַרבייטער.

די סעזאָן־אַרבייטער האָבען רעכט צו בעקומען ווינטער־אונטערשטיצונג נאָך אָפּגעאַרבייטע 26 וואָכען. אַזוי אָבער ווי דער הייַיעהריגער סעזאָן האָט זיך אָנגעהויבען שפּעט און פערענדיגט צוליב די שלעכטע וועטער פריה — האָט מען געמוזט וועגען דעם ענין אינטערווענירען.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער ענין ערלעדיגט געוואָרען גינסטיג פאַר די אַרבייטער.

מען חבר'ט זיך

(אָ) דער דייטשער פּראָפ. פעראיין „קריסטליכע געווערקשאַפט" (פּעטריקאָווער 259) האָט פאָרגעלעגט דעם ז. ז. ז. אַריינצונעמען איהם אַלס מיטגליד די „געווערקשאַפט" וועט אַריין אין דעם ז. ז. ז. אַלס אויטאָנאָמע סעקציע.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו.
זונטאָג פון 10—1 מיטאָג. אַלס אַרצט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פרעמיערע!
Harry BAUR
האָט געשאַפען אַ פּרעכטיגע קרעאַציע,
וואָס איבערשטייגט „דוד גאָלדער"
אין פילם
שפּיל פון לידענשאַפטן
אויסער'ן פּראָגראַם:
קלאַנג־צוגאַבע פון P.A.T.
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביים.

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע

(שטוינענדע לעבענס־געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון ה. אַקערמאַן.

דאָס גאַנצע דאָרף איז זיך צונויפגעלאָפען קוקען.

איז ראַספּוטין געקומען צום בעל־גוף און האָט איהם געזאָגט אַז ער וועט איהם לעבעדיג מאַכען זיין קינד.

ראַספּוטין האָט זיך געהייסען געבען אַ גוטען פערד, און רייטענדיג אויפ'ן פערד האָט ער מיט זיך מיטגענומען דאָס דערטרונקענע קינד. אַלע זענען געשטאַנען און האָבען געקוקט ווי ראַספּוטין פליהט מיט'ן קינד אַוועקרייטענדיג אויפ'ן פערד, און קיינער האָט נישט געגלויבט, אַז ער וועט דאָס קינד לעבעדיג מאַכען.

עס זענען אַוועקגעגאַנגען פופצעהן, צוואַנציג מינוט און ראַספּוטין איז צוריקגעקומען מיט'ן קינד — און דאָס קינד איז געווען לעבעדיג.

און נאָך אַ פאַל איז געווען וואָס האָט ראַספּוטינ'ס נאָמען צום ערשטען מאָל בעריהמט געמאַכט אין באָרעצקאָיע:

אין דעם דאָרף באָרעצקאָיע איז געווען אַן אַלטער בעטלער, וועלכער איז שוין פאַר יאָהרען לאַנג געווען בלינד אויף די אויגען און האָט נישט געזעהען די שיין פאַר זיך. איז נאָך דעם פאַל מיט'ן בעל־גופ'ס מיידעלע איז דער בלינדער בעטלער געקומען צו ראַספּוטינ'ען, אַז ער זאָל איהם זעהענדיג מאַכען.

ראַספּוטין האָט אַליין געמאַכט אַ זאַלב און האָט דעם בלינדען בעטלער געגעבען דעם זאַלב, אַז ער זאָל זיך מיט דעם שמירען דריי מאָל אַ טאָג פאַר זיבען וואָכען.

זענען אַוועקגעגאַנגען זיבען וואָכען און מיט'ן בעטלער איז געשעהען אַ נס: ער איז זעהענדיג געוואָרען.

וויפיל אין די מעשיות וועגען ראַספּוטינ'ען איז פאַרהאַן אמת און וויפיל עס איז אין זיי אַריינגעוועבט פאָלקס־פאַנטאַזיע, זענען מיר דאָ נישט אויסען צו דערצעהלען — עס איז אָבער אַ פאַקט, אַז די צוויי אויבענדערמאָנטע מעשיות וועגען ראַספּוטינ'ען זענען געווען די ערשטע וואָס נאָך זיי איז ער שנעל בעריהמט געוואָרען, און עס איז מיט איהם געגאַנגען דאָס גאַנצע דאָרף. צווישען די „כליסטען" איז ער באַלד געוואָרען דער גלח זייערער, און אויך אַ סך מוזשיקעס מיט וועמעס ווייבער ראַספּוטין פלעגט איבערבלייבען אין די שבת'דיגע נעכט שפּעטער פון אַלעמען און זעבען אויף איהם געווען דערפאַר אויפגעבראַכט, האָבען זיי שוין איצט, נאָכדעם ווי עס זענען [illegible]

קאַנט געוואָרען זיינע נסים, געמאַכט אַ שווייג יועגען דעם.

אַזוי איז ראַספּוטינ'ס שם אַלס „הייליגער" געוואַקסען און געוואַקסען איבער די אַלע אַרומיגע דערפער לעבען באָרעצקאָיע און עס האָבען זיך וועגען איהם אָנגעהויבען פערשפּרייטען פערשידענע מעשיות און לעגענדעס.

אפילו אין זיין דאָרף, וואו ער איז געבוירען געוואָרען, אין פּאָקראָווסקאָיע, וואו מען האָט איהם געהאַלטען פאַר אַ צודולטען, איז מען שוין אויך געוואויר געוואָרען וועגען די גרויסע וואונדער וואָס ער טוט אויף, און זיי האָבען שוין חרטה געהאַט וואָס זיי האָבען איהם נישט ריכטיג אָפּגעשאַצט און דאָס דאָרף האָט בעשלאָסען דאָס אַלץ גוטצומאַכען.

מען האָט אויסגעקליבען די שעהנסטע עטליכע באַלעבאַטים פון דאָרף (די בעלי גופים) מיט'ן פּאָקראָווסקער גלח, און אויף עטליכע פוהרען זענען זיי אַלע אַריינגעפאָהרען קיין באָרעצקאָיע איבערבעטען ראַספּוטינ'ען. זיי האָבען מיט זיך מיטגענומען צלמים און איקאָנעס. און מיט די צלמים אין די הענד זענען זיי געקומען ראַספּוטינ'ען איבערבעטען.

און ערשט איצט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ראַספּוטין איז גאָר נישט געווען אַזאַ צעדולטער ווי זיי האָבען געמיינט:

ווען ער האָט דערזעהן פאַר זיך דעם פּאָקראָווסקער גלח מיט די רייכסטע מענשען פון דאָרף און האָט געהערט ווי זיי בעטען איבער זיין כבוד וואָס זיי האָבען בעליידיגט, האָט ראַספּוטין צו זיי געזאָגט אַז ער איז זיי מוחל די אַלע בעליידיגונגען וואָס [illegible]

צו זיי וועט ער זיך שוין סאַי ווי סאַי נישט אומקעהרען. אָבער אַזוי ווי ער האָט דאָרט אַ ווייב מיט קינדער, זאָל דאָס דאָרף זעהן דערצו, אַז זיין ווייב מיט די קינדער זאָל גאָרנישט פעהלען וואָס זיי דאַרפען, און ער, ראַספּוטין, קעהרט זיך שוין מעהר נישט אום צו זיי, ווייל ער האָט דערהערט דעם רוף פון גאָט און ער געהט אין דער וועלט ריינינגען די מענשען פון זינד.

דער פּאָקראָווסקער גלח מיט זיינע מוזשיקעס פון דאָרף האָבען דאָס אַלץ אָנגענומען פאַר „גוט געלד" — און קושענדיג ראַספּוטינ'ס שיך זענען זיי מיט די צלמים צוריקגעקומען אין זייער דאָרף גליקליכע וואָס דער „הייליגער" ראַספּוטין האָט זיי מוחל געווען וואָס זיי האָבען קעגען איהם געזינדיגט.

און פון יענעם טאָג אָן האָט שוין ראַספּוטינ'ס פערלאָזענע ווייב מיט די קינדער מעהר נישט געליטען קיין הונגער, ווייל דאָס דאָרף האָט זיי אויסגעהאַלטען אין עושר און אין כבוד, און ראַספּוטין האָט זיך אַהינצו מעהר נישט אומגעקעהרט, און אין באָרעצקאָיע איז איהם געגאַנגען אַזוי גוט, אַז עס האָט זיך איהם אפילו נישט געחלומ'ט אַזאַ גליק.

צו די גאָטעס־דינסטען ביי די כליסטען אין די שבת־צו־נאַכטען פלעגען קומען הונדערטער גוים און גויעס און שיקסעס, און אַלע האָבען געוואָלט הערען רעדען דעם „הייליגען" גריגאָרי (ווי מען האָט איהם אין דאָרף גערופען). און וואָס מעהר מען איז געקומען צו ראַספּוטינ'ען איהם הערען, אַלץ מעהר האָט ער פערשטאַנען ווי זיך אַליין אָפּצושאַצען, און ער האָט אויף זיך אַליין אָנגעהויבען קוקען ווי אויף אַ הייליגען.

דער ערשטער שניי

(א) נעכטען נאכמיטאג איז אויסגעפאלען דער ערשטער שניי. ער איז אבער באלד צושמאלצען געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: יאנקעלעוויטש, סטארי רינעק 9; גלוכאווסקי, נארוטאוויטשא 6; האמבורג, גלובנא 50; פאוולאווסקי, פיעטריקאווער 307; פיאטראווסקי, פאמארסקא 91; שטעקל, לימאנאווסקא 37.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון האנדווערקער קאמער

(א) היינט ארום 6 א זייגער קומט פאר אין לאקאל אויף מאניושקי 6 די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון דער האנדווערקער קאמער. וואו עס דארפען בעהאנדעלט ווערען א חוץ א גאנצע רייהע פראס. פאך-ענינים אויך די פראגע וועגען נארמירען די פראקטיק פון די טערמינאטארען א. ד. ג. עס זאל אויך בעהאנדעלט ווערען דער פראיעקט פון ביודזשעט פון דער לאדזער האנדווערקער קאמער אויפ'ן יאהר 1936.

פון „וויזא“

מארגען פרייטאג, 4 א זייגער בייטאג וועט פארקומען דער ערשטער פארטראג פון ציקל: „די ענטוויקלונג פון נאציאנאלען געדאנק אין דער העברעאישער ליטעראטור“. רעפערירט דורך מ. לוסטערניק
ביי „וויזא“ זענען טעטיג קורסען פאר העברעאיש און גימנאסטיק. אינפארמאציעס אין קאנצעלאריע פעטריקאווער 86.

דער פעראיין פון די לוין-פארבערייען

האבען אנגענומען זייער אקציעס אין דער טעקסטיל אוניע

(א) אויף דער לעצטער פערוואלטונג זיצונג פון פעראיין פון די לוין=פארבערייען איז בעהאנדעלט געווארען דער פארשלאג פון דעם פעראיין פון די אינדוסטריעלער אין פוילען וועגען אריינטרעטען אין דער טעקסטיל אוניע.

דער פעראיין פון די לוין-פארבערייען האבען בעשלאסען דעם דאזיגען פארשלאג אנצונעהמען.

א נייער דראמאטישער קרייז

א דאנק דער איניציאטיווע פון יחידים-פערעהרער פון ביהנע-קונסט האט זיך געגרינדעט א דראמאטישער קרייז, מיטן ציל צו פאפולאריזירען ביהנע קונסט צווישען דער ארבייטער בעפעלקערונג פון אונזער שטאט.

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען יעדען טאג אין סעקרעטאריאט פון יודישען ספארט קלוב „טיר-פון“ אל. קאשטשושקי 21 (וואולטשאנסקא 38) פון 9 ביז 10 אווענד.

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעציגען
אויף 10 פאמארסקא 10
פראנט II שטאק, טעל. 131=86
נעמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

היינט צום לעצטען מאל „די מאדעלקע“ אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי“

די בעליבטע קינסטלערין דינה האלפערן שפילט היינט אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג צום לעצטען מאל די שטארק אויסגענומענע מוזיקאלישע קאמעדיע „די מאדעלקע“. כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאסען צו בעזוכען די היינטיגע פארשטעלונג, האט די דירעקציע בעשלאסען אויף היינט צו רעדוצירען די פרייזען אויף א העלפט.

מארגען פרייטאג קומט ענדליך פאר די פוייער'דיגע סענסאציאנעלע פרעמיערע „א חתונה אין תפוסה“ מיט דינה האלפערן און איהר פארטנער סעם בראנעצקי אין די הויפט-ראלען.

דער היינטיגער קאנצערט פון דעם ראטשילד-קווארטעט אין פילהארמאניע

היינט 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע דער איין-איינציגער קאנצערט פון דעם וועלט-בעריהמטען ראטשילד-שטריך-קווארטעט. אין דער איצטיגער צייט ווערט דער קווארטעט פעררעכענט פאר איינעם פון די פרעכטיגסטע אנסאמבלען פון קאמער-מוזיק אין דער וועלט. דער היינטיגער קאנצערט וועט זיין די אטראקציע פון איצטיגען קאנצערט-סעזאן אין לאדז.

פון פוילישען טעאטער

היינט 7.30 אווענד ווערט אין שטאטישען פוילישען טעאטער געשפילט האפמאנסטאל'ס „קאזשרי טשלאוויעק“
פרייטאג ווערט געגעבען א פרעמיערע „לאזוראווע וויבזשעזשע“.

וויען אין לאדז

אין די נאהענטסטע טעג קומט צו פאהרען קיין לאדז דער אין דער גאנצער וועלט בעריהמטער וויענער רעוויי-אנסאמבל, וועלכער בעשטעהט פון 26 פערזאן מיט די גרעסטע וועלט-קאמיקער גרינבוים און פארגאס אין דער שפיץ, רייכע אויסשטאטונג, די שענסטע מעלאדיעס, די בעצויבערנדסטע וויענער פרויען. דאס אלעס וועט לאדז אין איניגע טעג ארום האבען די מעגליכקייט צו זעהן.

דזשעק רעבטצייטים גאסטראלען אין טעאטער פילהארמאניע

דער בעליבטער אמעריקאנער זינגענדיגער און טאנצענדיגער קוועקזילבערדיגער ארטיסט דזשעק רעכטצייט, וועלכער האט מיט 4 יאהר צוריק גאסטראלירט מיט גרויס ערפאלג ביי אונז אין לאדז, הויבט אן שפילען שבת 3 אין פילהארמאניע.

צוזאמען מיט איהם טרעט אויף א גאנץ ניי-אנגאזשירטער אנסאמבל.

די ערשטע אויפפיהרונג קומט פאר שבת דעם 9-טען ד. ח. עס ווערט געשפילט „איציקעל גנב“ אין 3 אקטען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	94.25
3 פראצענטיגע בוראוולאנע	40.00
4 " דאלארובקא	51.75
7 " סטאבילוזאציע (אמ.)	61.25
5 " ווארשאווער ש.ב. 1934	51.50
5 " לאדזער	47.00
ענגלישער פונט	26.17
דאלאר אפיצ. — 5,31 ניסט-אפיציעל	5.30
גאלד-דאלאר	9.02
גאלד-רובל	4.75
דייטשער מארק	1.39

Dr.
R. Zaclwasser
כירורג
צעגעלביאנא 19, טעל. 125=17
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

קלאבג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16
היינט איז פאלג. טעג!
„דער קליינער פולקאווניק“
רעוואלאציע פון עקראן אויף דער גאנצער וועלט
SHIRLEY TEMPLE
אין הערליכען פילם
אין דער הויפטראלע: Lionel Barymore
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטואליטעטען פון „פאט“.
אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכמ., שבת און זונטאג 12 בייטאג.

וויכטיג
פאר יעדער פירמע!
ווילט איהר אייער געשעפט זאל האבען די געהעריגע רעקלאמע? בעשטעלט אייערע
דרוק-ארבייט
אין דער בעוואוסטער
שנעל-דרוקעריי
בראמבערג
8 צעגעלניאנא 8 פראנט
טעל. 255-09.
שעהן מאדערן פינקטליך
שעהן און פינקטליך אויסגעפערטיגט.
— בילינע פרייזען. —

Dr. med.
H. ROZANER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אן פון 9—1
פארמ. און פון 5—9

לעטשניצע
פאר וועבערליש=קראנקע
מענער-שוואכע און הויט=קראנקהייטען
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
פון 11-1 און פון 5—7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
Modystka
„TOLA“
23 Zawadzka 23

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS“
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.
אויפ'ן טעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאך מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען אהיים

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אן פון 9—11 און פון 6—8 אווענט

Lekarz-dentysta
S. Babad
פאמארסקא 22, וו. 6
נעמט אן טעגליך פון 10—2 און 3—8 און
קינסטליכע ציינער
ווערן אויסגעפערטיגט פינקטליך אויפ'ן ארט

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג נעגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246=09
נעמט אן פון 4—8 אווענד.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט. 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 און זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
P. Braun
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81
טעל. 100-57.
נעמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אווענט

Dr. med.
G. Wegmajstrowa
18 Śródmiejska 18
tel. 246-58
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן טעגליך פון 5—7 נאכמיטאג.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן,
ד"ר רויטער, ד"ר שפירא,
ד"ר שמערלאווסקי,
ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי
ד"ר שמירגעלד, נערווען-קראנקה.
און דענטיסטין סטאראפאלסקא
וויזיטען אין שטאט.
אלע ארט מעדיצינישע הילף.
קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע.
א וויזיט 3 זל.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47 (רוג קאנסטאנטינער)
POWROCIŁ.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמ.

אויפפאדערונג!
מיר פאדערן אויף דעם ה'
שמואל יוסף קאשער,
יעראזאלימסקא 9
צו א דין-תורה צו הרב סעגאל צום לעצטען מאל, אויב ביז דעם 10/XI זונטאג אווענד ער וועט נישט בעוויליגען צו געהן, נעהמען מיר אראפ די פעראנטווארטליכקייט.
מיט אכטונג
יורשים בעכער.
2349

די אלע גלויביגע,
וועלכע עס קומט געלד ביי
ה' לושטשאנאווסקי
נאד-לודקא 2,
ווערען געבעטען צו קומען היינט דאנערשטאג, דעם 7-טען נאוועמבער פון 8 אווענד צו ה' ש. שליפקאוויטש נאד-לודקא 2, בכדי געמיינזאם אנצונעמען אן אקציע געגען איהם.
ש. שליפקאוויטש 2351

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פריוע פאסטענס

א ספעציעלע רעפרעזירקע פון האנדשוך קאן זיך מעלדען דרעוונאווסקא 32, אין קאלאניאל-געוועלב.

א קירזשנער-מאשינער ווערט פון זאפארט געזוכט ביי דהענריקאווסקי, שענקיעוויטשא 9.
2355

א קוואליפיצירטער שניירער-געזעלען קען זיך מעלדען רזשגאווסקא 35, ביים שניידער. שטענדיגע ארבייט.

א שניידער-געזעלען (נישט קוואליפיצירט) ווערט פון זאפארט געזוכט אין „Ekonomia Krawiecka“, ליפאווי 36.

פערשידענעס

אכטונג! שטריקער-פאבריקאנטען איך נעהם אן אויף לוין ארבייט אויף א 80/8-ער צודזשטען ווי אויך אנדערע ארבייט צו בילינע פרייזען. לימאנאווסקיעגא 25, פראנט, וו. 11.

ס'איז געפונען געווארען א פראטעסט, אויסשטעלער אהרן שלאנגע, לאקזאקאנטנא 19/16. אפצונעהמען געגען אנאנס-קאסטען אין אדמ. פון דער ציי[illegible]

נאך מיין צוריקקערע פון מיליטער איבונגען נעהם איך ווייטער אן אויף ארט בעשטעלונגען און רעפעראציעס פון זאקען, ספארט- און טריקאטאזש-מאשינען צו בילינע פרייזען ...ron, Brzezińska 6

Zgubiłem matrykułę na imię ...ymona Działowskiego. Zwrócić ...ową do Sz. Działowskiego, ...l. Limanowskiego 102, tel. 225-83 ... do administracji „Folksblat"

Dr. med.
...eon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
6. שערפליעך 37 (בענעדיקט)
נעמט אן פון 5—7 נאכמ.

ראקאלען

צו פערדינגען א גרויס זוניג פראנט-צימער אויף נאוואמיעסקא 6, דירעקט פון ווירט. צו ערפאהרען ביים הויז-אדמיניסטראטאר פושעפיורקא.

אין דאבראניצקי'ס העלע אין בעסטען צענטרום איז דא צו פערדינגען א גוט-איינגעפיהרטע בויד געאייגנעט אויף בוימוואל-מאנופאקטור פון זאפארט. פרטים ביי פ. ווייסמאן, זגערזשער 32.

אנאנסען-פרייז! פאר א פילימעטער-שורה
מאָרגן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יום-טוב—24 גר. אין דער צייט שפאלטען
אין טעקסט—40
...ען טעקסט—12
... דער טעקסט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

אבאנעמענט-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

ניעקרעלאגען-...
(אין דער צייט שפאלטען) ...
... מעלדונגען ... 10 גר.

רעדאקציע, העלט זיך אויך אן רעכט נישט ... פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס ... פערפליכטען ... פאר דעם אנאנס

...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

גרויסער פראצעס וועגען די שבועותדיגע געשעהענישען אין גראדנע

(פון אונזער קארעספאנדענט)

ערשטער טאג

דער גרויסער אינטערעס, וועלכען דער פראצעס פון די 17 האט ארויסגערופען אין שטאט, איז אויסערליך גארנישט געווען קענטיג, נישט אין געריכטס-זאל, נישט אויף דער גאס ביים געריכט.

די פאליציי האט אין געריכטס-זאל אריינגעלאזען נאר עטליכע קרובים, אזוי אז דער זאל האט אויסגעזעהען גאר „וואכעדיג“; בלויז די 4 בעשולדיגונגס-בענק אנשטאט דער שטענדיגער איינער, די צוויי טישען איינער געגען אנדערען פאר די אדוואקאטען פון ביידע צדדים און דער ספעציעלער גרויסער טיש פאר די פילצאהליגע פרעסע-פארשטעהער — האבען בעוויזען, אז דער פראצעס געהערט נישט צו די געוועהנליכע און ער וועט געפינען אן אנקלאנג אויסער די 4 ווענט פון געריכטס-זאל.

ארום 10 א זייגער ווערען אונטער א שטארקער פאליציי-וואך אריינגעפיהרט די צוויי הויפט-העלדען פון פראצעס, וואס זיצען ארעסטירט, פאנאסיוק און זיגמאנסקי.

פאנאסיוק א פערשוין מיט א חוצפהדיגען פנים, גייט אריין שטאלץ און בעגריסט זיך מיט'ן היטלעריסטישען האנט-גרוס.

באלד ווערען אוועקגעזעצט די איבעריגע! דער אנפיהרער פונ'ם המון בעת די געשעהענישען קאזלאווסקי, אויסגעפוצט ווי צו א חתונה טיילט ער זיך שטארק אויס פון אלע אנדערע. וועלכע האבען דעם אויסזעהען פון פשוטע מאסע-מענשלעך; אנדערש פון די איבעריגע זעהט אויך אויס לאסאטע, א בעאמטער פון קראנקען-קאסע, א מיטגליד פון פ. פ. ס.

עס קומען די אדוואקאטען: ה"ה סאסנאווסקי, דאנילאוויטש, סיניעוויטש (בעקאנטע היגע ענדעקישע טוער), וועלכע פערטיידיגען 15 אנגעקלאגטע; אדוו. שאפאלאוויטש פערטיידיגט פון אמט זיגמאנסקין; אדוו. הארבאטשעווסקי — לאסאטען.

ענטקעגען זיי זעצען זיך אויך אויס די אדוואקאטען, וואס שטיצען די ציווילע תביעות;

עס קומט ארויס דאס געריכט: ה"ה הריניעוויטש, טאלאטשקא, סטאשקעוויטש.

דער פרעזעס רופט אויס יעדען אנגעקלאגטען.

איינער פון זיי זשוקאווסקי איז אפגעזעסען 3 חדשים פאר א פאלשער שבועה; זיגמאנסקי (זיין פאך איז ביוראליסט און ער שטאמט פון פאמערן) זאגט, אז ער איז אפגעקומען נאר א שטראף פאר גנבענען די גרעניץ; אבער אדוו. פירסטענבערג שטעלט פעסט, אז אויך 2 שטראפען פאר עסען און נישט בעצאהלען; אלגא זשוק איז נישט קיין געזעצליכע ווייב פון א געוויסען סידעטניקאוו; מאזשדזשער זאגט אז ער איז אפגעזעסען א חודש פאר א געשלעג, אדוו. פירסטענבערג שטעלט פעסט, אז אויך פאר גנבות; אלעשטשיק איז געזעסען א וואך, אבער ער געדענקט נישט פאר וואס.

ראמאנטשוק (מיט'ן אפגעברענטען פנים) איז אפגעקומען א שטראף פאר קאנטערבאנד.

לאסאטע איז געווען אין מיליטער א פלוטאנאווער.

די אדוואקאטען פון ביידע צדדים גיבען אן עטליכע נייע עדות, די פערטיידיגער זאגען זיך נישט ארויס געגען די ציווילע תביעות, דאס געריכט לייענט איבער דעם בעשולדיגונגס-אקט, וועלכער איז שוין אונזערע לעזער בעקאנט פון נעכטיגען נומער, און דער פרעזעס הויבט אן אויסצופרעגען יעדען אנגעקלאגטען בעזונדער, אנהויבענדיג פון פאנאסיוקן.

דער גרעסטער טייל פון די אנגעקלאגטע פערהאלט זיך גאנץ חוצפהדיג און — לויט א וואהרשיינליכער פריהערדיגער פערשטענדיגונג צווישען זיך — ענטזאגען זיי זיך צו ענטפערען אויף די פראגען פון די אדוואקאטען מצד די געליטענע; חוץ פאנאסיוקן איז זיך קיינער נישט מודה; כמעט אלע ציהען צוריק זייערע ערקלערונגען בעת דער אויספארשונג, אז זיי האבען געהערט פאנאסיוקס און קאזלאווסקיס העצערישע אויסרופען.

פאנאסיוק ערקלערט, אז ער האט טאקע גערופען דעם המון גיין שלאגען יודען, כדי זיך נוקם צו זיין פאר'ן טויט פון בארזווסקין (דערשאסען געווארען מיט עטליכע יאהר צוריק אין טאנץ-קלאס) אין קושטשן, וועלכע זענען געווען זיינע חברים; ער האט געשריען צום המון: „מיר האבען 3 פאקטען, היינט דעם מארינאזש, מארגען אונז, גענוג שיינע ווערטער, מיר דארפען ווייזען מעשים, קומט אין שטאט זיך נוקם זיין פאר'ן פערגאסענעם בלוט! פויליש בלוט גיסט זיך און מיר טוען גארנישט! פאר איי' אונזעריגען הונדערט יודען! אין די געשעהענישען (פאנאסיוק רופט זיי „עקסצעסען“) זענען די יודען אליין שולדיג, ווייל זיי האבען ערמארדעט אונזעריגע; דער געדאנק פון גיין שלאגען יודען איז ביי איהם ענטשטאנען, ווייל ער האט געזעהען און געפיהלט, אז אלע ברענען נקמה צו נעמען.

פראקוראר: צי האט איהר חרטה אויף אייערע מעשים?

פאנאסיוק — ניין:

פראק. — צי דארפען פאר דער שולד פון קושטשס מערדער, ליידען אנדערע!

פאנאסיוק — יא, אלע יודען!

פראק. — צי ווייסט איהר, אז די מערדער האבען בעקומען שטראפען?

פאנ. — יא, 12 יאהר און 2 יאהר, אבער דאס זענען קיין שטראפען נישט! לויט מיין געוויסען, ווי באלד יודען האבען דערהרגעט קריסטען, איז די נקמה געווען בערעכטיגט.

אדוו. פירסטענבערג: צי ווייסט איהר מיר ענטפערן אויף מיינע פראגען?

פאנ. — ניין, ווייל איך האב א שבועה צו יודען, איך זיץ אין טורמע צוליב יודען!

קאזלאווסקי (אינהאבער פון ציימונגס-קיאסק אין פערשטאט ביים בריק) איז זיך אין קיין זאך נישט מודה; „דאס פאלק“ האט איהם געבעטען רעדען אלס מיטגליד פון דער ענדעציע, אבער ווי — באלד די פאליציי האט נישט געלאזען, האט ער נישט גערעדט; צי ער האט געהעצט געגען יודען? חס-ושלום, ער האט גארנישט דערמאנט דאס ווארט „יוד“ פאנאסיוקן קען ער נישט.

אויפ'ן פראקוראר'ס פראגע צי ער איז צופרידען פון די געשעהענישען, ענטפערט ער — ניין; דאס וואס איז פארגעקומען, איז געווען שלעכט; אויב טאן עפעס געגען יודען, דארף מען עס מאכען אנדערש.

מארצינטשוק איז זיך נישט מודה; אויפ'ן פראקוראר'ס פראגע. ענטפערט ער, אז אויב ס'האבען געשלאגען יודען די חברים פון די ערמארדעטע, איז עס גוט-געטון; אבער פרעמדע האבען זיך נישט געדארפט מישען.

זשוקאווסקי האט בלויז געשריען: „זאל לעבען א גרויס פוילען, נידער מיט יודען“, אבער קיין אנטייל האט ער נישט גענומען; די עקסצעסען פערורטיילט ער.

זיגמאנסקי לייקענט זיין שולד; ער געהערט גאר צו „בעבע“; די געשעהענישען פעראורטיילט ער.

אלגא זשוק האט בלויז געווארפען א ציגעל אין א פענסטער וואו די שויבען זענען שוין געווען אויסגעזעצט.

מאדזשער איז גארנישט געווען אויפ'ן „צמענטאזש“; ווען מ'האט איהם פערהאלטען, האט ער געהאט ביי זיך צוקערקעס, וועלכע ער האט געפונען בעת די געשעהענישען.

באליצקי — לייקענט, אז ער זאל האבען ביי זיך געהאט א שטילעט; די געשעהענישען פעראורטיילט ער; די אדוואקאטען פון די געליטענע ווילט ער נישט ענטפערען, ווייל ער האלט זיך נישט פאר שולדיג.

בעלסקי — בעת דער לוויה האט ער געטראגען די טרויער-פאהן. ארום 8 אווענט איז ער געגאנגען אין קינא אויף דאמיניקאנער, דערזעהען דעם טומעל און געוואלט אנטלויפען, האט מען איהם דאן פערהאלטען; דאס, וואס איז פארגעקומען, האלט ער, אז ס'איז געווען שלעכט; ער האט געזעהען, אז אויף דאמיניקאנער און זאלוצקיס הויז האט מען פון באלקאן אראפגעווארפען א וואזאן.

רודזיאק — א 17 יאהריגער שילער פון האנטווערקער-שולע טענהט, אז ער ווייס נישט פון וואס צו זאגען; ער האט בלויז געזעהען, ווי שילער פון דערזעלביגער שולע האבען געבראכען שויבען; ער פעראורטיילט די געשעהענישען.

דאס זעלבע זאגט אויך איקא.

אלעשטשיקען האט א פאליציאנט פערהאלטען אויף קאלוצינסקא, ער האט געהאט ביי זיך א דראטענעם שטעקעל; אהרן יעזערסקי האט געהאלפען איהם פערהאלטען, האט ער געזאגט צו איהם: — „טרעט אפ, ווייל כ'וועל אייך א בריקע טאן“ ער האט זיך אין די געשעהענישען נישט בעטייליגט און ער פעראורטיילט זיי.

יאראשעוויטש איז א מיטגליד פון דער יונג-ענדעקישער ארגאניזאציע; נאך דער לוויה האט דער המון געשריען „זאל לעבען פוילען“! שלאגט די יודען“; אויף דאמיניקאנער האט ער בעקומען מיט א שטיין אין קאפ, איז ער אנטלאפען אויף פיאסקאווא; ארום 10 אווענט איז ער אוועק צו א חבר אין פארשטאט; ביים בריק האבען איהם יודען בעווארפען מיט שטיינער, איז ער אוועק צוריק אויף מאסטאווא, און דא איז ארויסגעלאפען פון טויער א גרופע יודען; ווען איינער האט איהם פערשטעלט דעם וועג, האט ער איהם דערלאנגט מיט'ן קאפ און אומגעווארפען; ס'זענען אנגעפאלען עטליכע מאן, געשלאגען דעם יודען און אנטלאפען; דער יוד האט איהם אנגעכאפט פאר'ן פוס שרייענדיג פאליציי“; עס איז אנגעלאפען א פאליציאנט און איהם ארעסטירט.

אויפ'ן פראקוראר'ס פראגע, ענטפערט ער, אז די גאנצע זאך איז איהם גלייכגילטיג.

פראק. — וואס הייסט? ס'ארט אייך גארנישט, וואס מען האט געשלאגען מענשען.

יאראשעוויטש — איך האלט, אז די יודען זענען געווען שולדיג.

די אדוואקאטען פון די געליטענע ענטזאגט ער זיך קאטעגאריש צו ענטפערען.

ראמאנטשוק (מיט'ן אפגעברענטען פנים): ווען דער המון איז געלאפען דורך יעראזאלימסקא, איז ער געגאנגען פון הינטען; אויף בריגידסקא זענען שוין געווען אויסגעזעצט אלע שויבען; ארום 7 אווענט האט ער אפגעגעסען און צוריק ארויס אין שטאט; ווען ער האט געשפאצירט. האט ער געהערט קולות; קיין שום אנטייל האט ער נישט גענומען; ער איז א מיטגליד פון דער ענדעקישער יוגענט-סעקציע; די געשעהענישען פעראורטיילט ער.

גארייקא — ווען ער איז צוריקגעקומען פון דער לוויה האט איהם יוזעפינא קענטאק דערציילט, אז אין שטאט שלאגט מען יודען; איז ער ארויס פון נייגעריגקייט א קוק טון; ביים בריק האט ער געזעהען א גרופע מענשען, וועלכע האבען איהם געווארענט, אז יודען ווארפען מיט שטיינער; יוירקעך זענען אויפ'ן ברוק געשטאנען יודען, וועלכע האבען געדראהט צו שיסען; ער האט געזעהען אין פערשטאט ווי מ'האט געבראכען שויבען און דאן האט איהם א פאליציאנט פערהאלטען. די געשעהענישען פעראורטיילט ער קאטעגאריש.

פלאצקי — ער ציהט צוריק זיין דערקלערונג ביים אויספ.-ריכטער, אז ער האט אנטיילגענומען אין ברעכען די שויבען. די געשעהענישען פעראורטיילט ער.

לאסאטע — ער איז ארויס פארנאכט פון ביורא (ער ארבייט אין קראנקען-קאסע) און צוזאמען מיט א-חבר אוועק אויף באטארי-פלאץ אין רעסטאראן „לוזאוויאנקא“ וואו ער איז געווען ביז 8 אווענט; ארום 7 אווענט איז אריינגעלאפען א יודענע, שרייענדיג אז מ'וויל איהר דערהרגענען האט ער איהר בעהאלטען אין א צימער, ארויס אין גאס און דערזעהען אז דער המון שלאגט יודען; איז ער אריין צוריק און אפגעפיהרט די יודענע צו איהר מאן אויף מעשטשאנסקא גאס. דאן איז ער אוועק אויף דאמיניקאנער; אויף ראג הווערא גאס איז געשטאנען א המון און מ'האט עמיצען געשלאגען, זענען אנגעלאפען 2 פאליציאנטען און איהם ארעסטירט; דער המון האט געווארפען שטיינער אויף די פאליציאנטען. וועלכע האבען זיך צוזאמען מיט איהם בעהאלטען אין טויער פון סטאראסטווע; ער איז געווען שכורלעך און ס'איז מעגליך, אז ער האט געשריען „שלאגט יודען“, אבער אליין בשום אופן קיינעם נישט געשלאגען; די געשעהענישען פעראורטיילט ער.

האלב דריי טרעט מען צו צום פערהער פון די עדות; פון די עטליכע און 70 האבען זיך נישט צוגעשטעלט 8 (דערין 3 יודען — אהרן רובינטשיק, ד"ר העלערשטיין, משה אטלאס); 5 פון זיי בעקומען צי 25 גילדען שטראף.

לויט'ן פארשלאג פון פראקוראר ווערט אלע עדות געגעבען א שבועה.

דער ערשטער עדות פשאד. לאזארסקי איז געווען אויפ'ן „צמענטאזש“ און ער דערציילט, אז פאנאסיוק און קאזלאווסקי האבען אויפגעהעצט דעם המון; ער האט אויך געזעהען, ווי א רייהע בעשולדיגטע האבען אויסגעזעצט די שויבען.

פשאד. רישטשוק איז אויך געווען אויפ'ן „צמענטאזש“; ער האט אבער דארטען ווייניג-וואס געזעהען, און פון דער ביסעל וואס ער האט יא געזעהען און נאך געדענקט בעת דער אויספארשונג, האט ער שוין איצט אויף די געריכטס-פערהאנדלונגען אויך א סך פערגעסען.

פשאד. טריבונאוו האט געזעהען, ווי מען האט געווארפען שטיינער אין די שויבען, אבער בעמערקט האט ער בלויז אלגא זשוק; באליצקי האט אויסגעזעצט שויבען אין א שוהל, און ער האט ביי איהם געפונען א שטילעט; בכלל געדענקט ער אויך ווייניג.

פשאד גראבאווסקי — ער ווייס מעהר נישט, אז דער המון איז געווארען אויפגעהעצט און מאמענטאל זיך א לאז געטון צו יעראזאלימסקא גאס; ער האט קיינעם נישט פערהאלטען און ער ווייס אויך נישט, ווער עס האט געהעצט.

דער פאליציאנט קראמארסקי האט געזעהען, ווי קאזלאווסקי האט גערופען דעם המון זיך נוקם צו זיין אהן יודען, ווען מען איז ארויס פון „צמענטאזש“; ער האט קאזלאווסקין געקענט גוט פון פריהער.

דער פאליצ. פאוולוטשוק האט געהערט, ווי פאנאסיוק און קאזלאווסקי האבען געהעצט; ארום 11 אווענט האט איהם דער פאליציאנט באלד איבערגעגעבען יאראשעוויטשען צום אפפיהרען אין ארעסט, ווייל יאראשעוויטש האט געשלאגען א יודען; לכתחילה זענען געווען בעשטימט צו האלטען וואך אויף דער לוויה 5 פאליציאנטען, אבער ער האט געמאלדען, אז די שטימונגען זענען פערדעכטיגע האט מען געשיקט נאך 6 מאן.

דער פאליצ. וועזשביצקי געדענקט נאר, אז פאר דער לוויה האט ער שוין בעמערקט אויף בריגידסקא גאס אנ'אויפגערעגטע שטימונג.

דערמיט האט זיך די ערשטע געריכטס-זיצונג פערענדיגט.

דאס לעבן אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

פאליטישע נייעס.

דער מלוכה פרעזידענט האט נעכטען אויפגענומען דעם פרעזעס פון דער פוילישער ליטעראטור אקאדעמיע ה' וואצלאוו שעראשעווסקי, וועלכער האט איינגעלאדען דעם מלוכה פרעזידענט אויף דער זיצונג פון דער אלגעמיינער יעהרליכער פערזאמלונג פון דער ליטעראטור אקאדעמיע,

* * *

דער מלוכה פרעזידענט האט אויפגענומען דעם אונגארישען בילדונגס מיניסטער האמאן, וועלכער איז נעקומען אין דער בעגלייטונג פון אונגארישען וויצע מיניסטער פון בילדונג שילי, און אונגארישען געזאנדטען אין ווארשא דע-הארי.

א דעלעגאציע פון הויז-בעזיצער אין מיניסטארען ראט.

א דעלעגאציע וועלכע איז געוועהלט געווארען אויף דעם לעצטען צוזאמענפאהר פון די הויז בעזיצער, האט פארגעשטעלט דעם דירעקטאר נאוואק אין פרעזידיום פון מיניסטארען-ראט זייערע רעזאלוציעס אין צוזאמענהאנג מיט די פראיעקטירטע רעפארמען וועגען דירה-געלד און לאקאטארען-שוץ, די דעלעגאציע האט א חוץ דעם פארגעשטעלט דעם דירעקטאר א ברייטען מעמאריאל אין דער פראגע.

די שול-יוגענד אויף א דענקמאל פארן מארשאל פילסודסקי.

צווישען די לאנגע ליסטעס פון די זאמלונגען אויף א דענקמאל פאר מארשאל פילסודסקי ווארפט זיך אין די אויגען אריין די פיל נעמען פון די שול-קינדער.

עס בעווייזט מיט וואס פאר אנ'עהרע און כבוד די יונגסטע פון דער פוילישער בעפעלקערונג בעציהען זיך צום פערשטארבענעם מארשאל.

לאקאטארען שוץ און שול-לאקאלען

אויף א צוזאמענפאהר פון דעלעגאטען פון דירעקטארען פון פוילישע מיטעל- און פאלקס-שולען איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אין וועלכער עס ווערט ארויסגעזאגט די האפנונג אז די מאסגעבענדע מאכט וועט נעהמען אין אכט, ביים אנווענדען דעם נייעם געזעץ פון שוץ פון די לאקאטארען, די געדונגענע לאקאלען אויף שולעס, וועלכע נעניסען ביז איצט פון געוויסע פריווילעגיעס.

צום יום טוב פון 11טען ליסטאפאד.

וועט די מאכט זארגען אז די שטאט זאל זיין אין טאג פון אונאפהענגיגקייטס יום טוב ווי געהעריג פייערליך בעצירט מיט די מלוכה פעהנער א.ד.גל.

יודישע יוגענד אויפן „סאוויניעץ“.

דעם 21 פ.ח. איז מיט א ספעציעלען צוג ארויס געפאהרען פון ווארשע קיין קראקא יודישע שול-יוגענד אין דער צאהל פון א 600 שילער. די יוגענד האט בעזוכט דעם וואוועל, די קריפטע פון הייל. לעאנארד, מיטן קערפער פון מארשאל פילסודסקי, און דעם געדענק בארג פון סאוויניעץ, וואו זיי האבען אנטיילגענומען אין אנשיטען דעם בארג.

פערקלענערט די שטראף דער קינדערכאפערין.

פארן אפעלאציע געריכט איז בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דער ראקאווסקא—קאזלאווסקא, וועלכע האט בעקומען 3 יאהר טורמע פאר „קינדערכאפען“ (ווי עס זאגען די אמעריקאנער), פאר אוועקגנבענען דעם 5 יעהריגען יאנוש סקאלסקי.

דאס אפעלאציע געריכט הייט פערקלענערט דער בעשולדיגטער די שטראף אויף א יאהר מיט 6 חדשים.

צוריק צו יודען.

אין ווארשאווער ראבינאט האט זיך געווענדעט א געוויסער הענריק אבראוויים, וועלכער איז צוריק מיט 20 יאהר אלס קינד, דורך זיין מוטער אפגעשמדט געווארען,

ה' אבראוויים האט ערקלערט אז ער וויל צוריק ווערען א יוד.

די קאמונאלע אנגעשטעלטע געגען די נייע שטייערען.

די פערוואלטונג פון דעלעגאטען פון די ווארשאווער קאמונאלע אנגעשטעלטע האט אנגענומען א פראטעסט רעזאלוציע געגען די נייע רעדוקציעס פון זייערע לוינען און געגען דעם בעשטייערען די עמעריטען. די רעזאלוציע באדערט אז די שווערגקייט פון גלייכגעוויכטען דעם בודזשעט זאל ארויפגעלייגט ווערען אויף אלע שיכטען פון דער געזעלשאפט.

דער זעלבסטהילף - קאמפיין פון פוילישען יודענטום.

די אקציע אויף דער פראווינץ.

אונטערן פארזיץ פון דר. סערשמאן איז אין לאקאל פון רעטונגס קאמיטעט אין לובלין פארגעקומען א גרויסע בעראטונג מיטן אנטייל פון פארשטעהער פון פערשידענע ארגאניזאציעס, געווידמעט דעם קאמפיין. נאכ'ן אויסהערען דעם רעפעראט פון פארשטעהער פון „צעקאבע“ ה' י. בארנשטיין, האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט די ה"ה פרעזעס זילבער, שטיינבערג, לאנגפוס, אינזש. הופנאגעל, קארלשטיין, קאנטאר, דאווידזאן, נאלדפונגער, קאצענעלבאגען דר. זילבערשלאג, רעד. ניסענבוים א.א. נאכן אויסוועהלען די עקזעקוטיווע איז בעשלאסען געווארען צו פערענדיגען דעם קאמפיין דעם 15טען ד.ח. אויפן ארט איז געזאמעלט געווארען 1.000 זלאטעס כדי מיטצוהעלפען דעם קאמפיין האט דער „צעקאבע“ דעלעגירט קיין לובלין דעם ה' קאלקער.

כדי געהעריג צו פעראינטערעסירען די יודישע געזעלשאפט אין ראדאם מיט די צילען פון קאמפיין איז איינגעארדענט געווארען א גרויסער מיטינג מיטן אנטייל פון דר. שיפער. צום מיטינג איז געקומען א גרויסער עולם, נאכן מיטינג איז פארגעקומען א בעראטונג פון געזעלשאפטליכע טוער. עס איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'עקזעקוטיווע פון די ה"ה דר. טויבענפעלד, פרעזעס דיאמענט, מגר. פינעס א. אנד.

אין גראדנע זענען שוין פערענדיגט געווארען די צוגרייטונגען צום זעלבסטהילף-קאמפיין, דאס פרעזידיום פון אקציע קאמיטעט וואס בעשטעהט פון די ה"ה דר. בריזמאן, אדוו. גויבאוער, לאנדוי, ווייצמאן, יעזיערסקי, קאפלאן און עפראן, האט זיך איינגעטיילט מיט דער ארבייט און בעשטימט קאמיסיעס פאר די פערשידענע ארבייטס געביטען.

אין בערעזנע זענען ביז איצט געזאמעלט געווארען אבליגאציעס אויף א סומע פון 2700 זל. די אקציע ווערט פארטגעזעצט. (יט"א).

נאצישער פיהרער אין אונגארן איז גאר א משומד

א לאנגע צייט האט ער בעהאלטען זיין אמת'ן נאמען און געמאכט א קאריערע אלס ביטערער אנטיסעמיט

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

הייסען הייסט דער תכשיט מיט זיין כשר'ן יודישען נאמען משה יאנקעל. זיין פאמיליען-נאמען איז קאופמאן, אלזא, פראסט און פשוט: משה יאנקעל קאופמאן.

אט דעם נאמען מעג מען גוט געדענקען.

שטאמען שטאמט ער דוקא פון א זעהר פייגער יודישער פאמיליע. זיין פאטער איז א גרויז-גרויער יוד, מיט א לאנגער ווייסער באָרד ביז דעם גארטעל, מיט א הדרת פנים, הרב ר' נתן קאופמאן, איז רב אין דער שטאט בעל, אין אונגארן, א זעהר פרומע קהלה. זיין מוטער, די רביצין, הייסט מיט איהר נאמען שרה ברכה בת הרב דוד לוי-קאהאנע. מיט א צייט צוריק האבען מיר שוין געשריבען וועגען איהם איצט ברענגען מיר ווייטערע פרטים.

ניקאלאוס קעניערעס, דער איצטיגער אנטיסעמיטישער דעפוטאט פון אונגארישען פארלאמענט אין בודאפעשט, וועלכער איז געוועזען דער קאנדידאט אויפ'ן פאסטען פון א מיניסטער, דער הויפט-פיהרער פון די אונגארישע היטלער-נאציס און פרעזידענט פון אנטיסעמיטישען „פיילקרייץ פון בלוט-בונד פון די ערוואכענדע מאדיארען", (דער אנטיסעמיטישער פערבאנד, וועלכער האט אין די יאהרען נאכ'ן וועלט-קריג געמאכט פאגראמען אויף אונגארישע יודען און האט אויסגעהרג'עט דארט הונדערטער יודישע נפשות), — אט דער דאזיגער המן ניקאלאוס קעניערעס איז נישט קיין אנדערער ווי דער געוועזענער ישיבה-בחור משה-יעקב קאופמאן, דער זוהן פון דעם רב ר' ניסן און בת הרב שרה-ברכה קאופמאן, פון דער שטאט בעל.

אין בודאפעשט, אונגארן, ווערט איצט געפיהרט געגען איהם א פראצעס פאר פאלש שווערען, פאר פעלשען זיינע דאקומענטען און פאר בעטרוג. עס איז א העכסט סענסאציאנעלער פראצעס, וועלכער דויערט שוין עטליכע מאנאטען.

דאס אראפרייסען די מאסקע פון דעם אנטיסעמיטישען משומד האט מען צו פערדאנקען דווקא א בישט-יודען, דעם דעמאקראטישען אונגארישען פאליטיקער און געוועזענעם פארלאמענט דעפוטאט אנדרעאס זשילינסקי.

פון משומדס פערגאנגענהייט האט קיינער נישט געוואוסט, ווייל קיינער האט זיך מיט דעם נישט פעראינטערעסירט. בלויז זיין פאליטישער פיינד זשילינסקי האט זיך מיט דעם יא פעראינטערעסירט, און ער האט טאקע אויסגעפונען, אז דער בעל-דבר שטאמט גאר פון יודען. נו, ווייבאלד אזוי, איז ער דאך גאר טריף אלס ראסען-אנטיסעמיט, ווייל ער איז דאך גארנישט קיין ריינער „ארייער"! ווער האט דאס געהערט, אז א „יודען-שטאמלינג", אין וועמענס אדערען עס רינט א טראפען יודיש בלוט, זאל אין היינטיגע היטלער-צייטען, גאר זיין א פיהרער פון ריינראסיגע אנטיסעמיטען לויט דער נאצישער ראסען-תורה.

די דאזיגע ענטדעקונג האט געמאכט א שטארקען איינדרוק און האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע, ווי מען קען זיך שוין פארשטעלען.

„די „ערוואכענדע" אנטיסעמיטען פון „פייל-קרייץ", די אונגארישע נאציס, האבען באלד אראפגעווארפען זייער יודישען פיהרער פון בענקעל און איהם מיט שאנד ארויסגעשטויסען פון זייערע רייהען.

אלס דעפוטאט האט ער ביי דער ערעפנונג פון פארלאמענט אפגעגעבען א שבועה. עס פערשטעהט זיך, אז געשווארען האט ער נישט אין זיין ריכטיגען נאמען משה יעקב קאופמאן, נאר אויף זיין פאלשען נאמען ניקאלאוס קעניערעס. פאר אט דעם פאלשען שווערען, פאר פעלשען זיינע דאקומענטען און פאר א רייהע געלד-שווינדלען, וועלכע ער איז בעגאנגען, איז ער ארעסטירט געווארען אויף דער קלאגע פון בעטרוג. צוועלף מאל האט ער געפעלשט דאקומענטען, אז ער וועט פעראורטיילט ווערען, אין דעם איז קיין ספק נישטא, און דאס וועט איהם שוין פסל'ען אלס פארלאמענט דעפוטאט.

זשילינסקי האט אויך אויסגעפונען, אז דער נאצי-פיהרער איז אפילו נישט גע'שמד'ט, אז ער איז נאך איצט א יוד. אבער קעניערעס האט אין זיין פערטיידיגונגס-שריפט פאר דעם פראקוראר אנידערגעלעגט די טענה, אז ער איז יא גע'שמד'ט און דערצו נאך מיט א סמיטשיק, ווייל נישט קיין אנדערער ווי דער גרעסטער יחסן פון דער מלוכה, דער אונגארישער הערשער און דיקטאטאר ניקאלאוס פאן הארטי אליין, איז געוועזען זיין „טויף-טאטע". גענומען קוואטערשאפט ביי זיין שמד אין קירך, אזוי טענהט דער משומד. ווען דאס זאל זיך ארויסשטעלען אלס אמת, וואלט ער געהאט א וואזשנעם צד אויף זיין זייט. סיי די קאטוילישע קירכע און סיי די פראטעקציע פון זיין שמד-קוואטער, דער הערשער הארטי, וועלכע וואלטען איהם שוין געראטעוועט פון געפענגעניש, שוין צוליב זיין יודען-האס אליין, אבער מען גלויבט, אז דאס איז א ליגען, אז ער איז גאר נישט גע'שמד'ט.

אבער אויך וועגען זיין פאלש שווערען און פעלשען זיינע דאקומענטען, האט ער א וויכטיגען עדות אויף זיין זייט — איהר מעגט הערען וואס עס קען זיך טרעפען: זיין פאטער, דער רב ר' ניסן קאופמאן, פון דער שטאט בעל, האט אין גע-ריכט עדות געזאגט, אז ניקאלאוס קעניערעס איז נישט זיין זוהן, דער רב האט דערצעהלט א מאדנע אומגלויבליכע פאנטאסטישע געשיכטע, אז זיין פרוי, די רביצין, האט איהם נישט געבוירען קיין קינדער, און אזוי ווי דער רב מיט די רביצין האבען אין זייער יוגענד שטארק געוואלט האבען א קינד, האבען זיי איינמאל אין מיטען נאכט, אין געהיים אפגעקויפט ביי א פרעמדען מענש, וועלכען זיי האבען נישט געקאנט, א פיצעלע קינד און דאס קינד אנגענומען אלס זייער אייגען קינד. שפעטער, אזוי טענה'ט דער רב, האט ער זיך צופעליג דערוואוסט, אז דער פרעמדער מענש איז נישט געוועזען קיין יוד, נאר א קריסט. מיט דעם נאמען ניקאלאוס קעניערעס, וועלכער איז געוועזען דער פאטער פון דעם קינד. דאס קינד איז געוועזען א ממזר'ל.

דער רב האט דאס קריסטליכע קינד געיודישט אין געהיים, א נאמען געגעבען איהם משה יעקב און ערצויגען דעם בחור, ווי מען זעהט, צו באס און צו לייט. דער ריכטיגער נאמען פון דעם אנטיסעמיטישען משומד איז, אלזא, נישט קאופמאן, נאר טאקע קעניערעס.

אזוי טענה'ט דער רב. און ער האט געלאזט אין די צייטונגען אפדרוקען די דאזיגע ערקלערונג:

אז דער ממזר'ל איז אלט געווארען 21 יאהר, ערקלערט ווייטער דער רב, און איז שוין געוועזען א ישיבה-בחור, א למדן, אויסגעוויקט אין ש"ס און פוסקים און א גרויסער מקובל און זהר לערנער, האט ער איינמאל אין א שבת-צו-נאכטס אין א מיסטישער שטימונג, דורך א צופאל פון זיין מוטער, דער רביצין, זיך דערוואוסט פון זיין געהיימנישפולער קריסטליכער אפשטאמונג. דאס ענטדעקטע טונקעלע געהיימניש האט אויף איהם געמאכט אזא שטארקען איינדרוק, אז ער האט פערלאזען דעם רב'ס הויז און איז אוועק אין דער וועלט אום אפצוריכטען — דאס מאל — א גוי'אישען גלות... דעמאלט האט ער זיך טאקע גע'שמד'ט און איז געווארען א יודען-האסער, א המן און א שונא ישראל, אזוי זאגט דער רב.

די געשיכטע קלינגט ווי אנ'ערצעהלונג, נישט ווי אנ'אמת, הגם אין לעבען קאן אלעס פאסירען.

דער אונגארישער קארעספאנדענט פון דער יודיש-דייטשער נייער צייטונג „זאנטאג אונד מאנטאג צייטונג", וועלכער בעשרייבט אין אנ'ארטיקעל די דאזיגע געשיכטע, ערקלערט טאקע, אז דער רב זאגט, מחילה, נישט דעם אמת, און אז קיינער, אויך נישט דאס געריכט, גלויבט נישט זיין געהיימנישפולע, אויסגעטראכטע געשיכטע. די זעלבע צייטונג שרייבט, אז דער רב האט אויסגעטראכט די געשיכטע מיט דעם געקויפטען קריסטליכען ממזר'ל צוליב צוויי אורזאכען: ערשטענס, אום אראפצונעמען פון זיך די חרפה און, צווייטענס, אום זיין זוהן צו ראטעווען פון געפענגעניש, ווייל עס איז דאך פארט זיין פלייש און בלוט...

אלענפאלס איז דעם רב'ס געשיכטע א מאדנע פאסירונג אין יודישען לעבען. עס איז א מאדנע געהיימנישפולע געשיכטע, כמעט א קונסט-ווערקעל

מאסקוף

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

דאקטאר: עסט ציבעלעס! דער נייער כלל און דער מעדיצין איז: „א ציבעלע א טאג טרייבט אוועק דעם דאקטאר".

אלמנה: יא, איך האב אבער מורא, אז נישט בלויז דעם דאקטאר וועט די ציבעלע פון מיר אוועקטרייבען, נאר אויך אלע אנדערע מענשען.

* * *

ער: וואס טוט איהר ווען א מאן כאפט אייך ארום און קושט אייך?

זי: איך שריי גוואלד!

ער: וועט איהר שרייען גוואלד, אז איך וועל אייך איצט קושען?

זי: ווי קען איך? איך בין דאך נאך הייזעריג פון מיין לעצטען מאל שרייען

* * *

— פון וואנען ביזטו עס אזוי זיכער, אז דער מאן דייגער איז געוועזען שיכור?

— ווייל ער האט מיר געוואלט געבען א קוש.

מישקא באבישטשעוו — קעניג פון אביסינישן לופט-פליה-וועזען

דער קארעספאנדענט פון „פארי סואר" אין אדיס אבעבא דערצעהלט אנ'אינטערעסאנטע געשיכטע וועגען א רוסישען אפיציר, וועלכער האט זיך מיט לאנגע יאהרען צוריק בעזעצט, און אזוי צו זאגען אקלימאטיזירט — אין אביסיניען.

צום סוף פונ'ם פערגאנגענעם יאהרהונדערט האט געשמט אין פעטערבורג דער גווארדיע-קאפיטאן וולאדימיר באבישטשעוו. ווען די רוסישע רעגירונג האט בעשלאסען אין דער צייט פון קייזער מענעליק צו שאפען דעם פאסטען פון א קריגס-פארשטעהער, איז אלט ערשטער אטאשע אין אדיס אבעבא בעשטימט געווארען באבישטשעוו.

אין א צייט שפעטער האט אויסגעבראכען דער ערשטער איטאליעניש-אביסינישער קאנפליקט. באבישטשעוו האט פארגעלעגט דעם נעגוס מענעליק זיין דינסט. און צוזאמען מיט דעם ראס מאקאנען האט ער געשפילט א בעדייטענדע ראלע ביים צו-קלאפען די איטאליענער הינטער אדוא.

דער דאנקבארער נעגוס מענעליק האט בעשאנקען באבישטשעווען מיט דער העכסטער אפצייכנונג, מיט דעם ארדען פון שלמה המלך, און מיט'ן טיטול „דעדזשאזמאטש" (מארשאל) בעשטימענדיג איהם אויף דעם פאסטען פון גובערנאטאר פון דער פראווינץ קאססא.

באבישטשעוו האט דאן אוועקגעשיקט קיין פעטערבורג א בקשה וועגען דימיסיע און געבליבען אין אביסיניען. ער האט חתונה געהאט מיט דער פרינצעסין הארארא, אנ'אביסינישע יפת תואר, און זיך בעזעצט אין קאססא.

איצט ווערט אין אביסיניען שטארק גערעדט וועגען באבישטשעווס קינדער.

דער עלטסטער זוהן, באבישטשעווס איז דער שטאלץ פון דער פאמיליע: מישקא, — אזוי רופען איהם אלע, — מישקא באבישטשעוו איז דער קעניג פון דעם אביסינישען לופט-פליה-וועזען זיין. סטאזש האט ער אדורכגעמאכט אין פראנקרייך, און אין פאריז. אלע קאנען גוט דעם אוויאטאר-ליטענאנט מישקא באבישטשעוו, דעם האלב-אביסינישען רוס, וועלכער קעניגט איצט איבער דעם אביסינישען לופט-פלאט.

עס פאלגט איהם נאך דער יונגערער באבישטשעוו איוואן, נאך גאר א יונגעל.

דער אלטער באבישטשעוו האט ערקלערט דעם קארעספאנדענט פון „פארי-סואר", אז ער האט געפינען זיין גליק אין אביסיניען און האט קיינמאל נישט געטראכט וועגען צוריקפאהרען קיין רוסלאנד. איין זאך וועט ער נאר פערלאנגען פון זיינע קינדער: אז ער וועט שטארבען, זאלען זיי איהם אין קבר אריינלעגען צוזאמען מיט דעם שלמה פאלק -ארדען, דעם רוסישען געארגען קרייץ.

פאטער און זוהן
פעליעטאן פון סאוויעטישען לעבען
פון איליא איליף און יעווגעני פעטראוו

געשעהן איז דאס אין דער שטאט ראסטאוו, וואס איז ביים טייך דאן. דארט האט מען דעם סטודענט אקון, וועלכער איז שוין געוועזען אויפ'ן פערטען קורס, אויסגעשלאסען פונ'ם טעכניקום. מען האט איהם פשוט געזאגט, אז ער איז פריי צו געהן אין אלע פיר עקען פון דער וועלט.

ווען מ'זאגט א מענשען, אז ער איז פריי צו געהן אין אלע פיר עקען פון דער וועלט, מיינט דאס פשוט, אז כאטש מ'גיט איבער אין זיין רשות אזוי פיל עקען, ווערען פאר איהם פערשטעלט אלע וועגען און ער קען שוין אין ערגעץ נישט געהן.

מיט וואס-זשע האט דאס דער סטודענט אקון, וועלכער האט שוין געהאלטען ביים ענדיגען דעם אינסטיטוט, זיך אזוי פערזינדיגט, אז מ'האט איהם בעמוזט אזוי שטרענג בעשטראפען?

איז ער אפשר געוועזען א שלעכטער סטודענט?

ניין, ער איז דוקא געוועזען א גוטער סטודענט, איינער פון די בעסטע.

איז ער אפשר געוועזען א פערשייטער בחור, גע'שכור'ט, ארומגעפיהרט פון וועג די אנדערע סטודענטען, געוועזען צולאזען, זיך צופיל ארומגעשלעפט מיט מיידלעך, געוועזען פערמישט אין א גנבה, גערעדט אנטקעגען די פראפעסארען, אדער אפשר האט ער גאר אנגעפיהרט א קאנטער-רעוואלוציאנערע פראפאגאנדע?

ניין, ס'הויבט זיך גארנישט אן! דער סטודענט אקון האט קיינמאל קיין בראנפען נישט געטרונקען. ער האט קיין דריי ווייבער נישט געהאט. ער האט קיינעם נישט בע'גנב'עט, ער איז נישט קיין צולאזענער און ער האט קיינמאל נישט געטון קיין זאך געגען דער סאוויעט-רעגירונג.

מיט וואס-זשע האט ער זיך פארט פערזינדיגט?

מיט גאר נישט!

און דערפאר איז טאקע די גאנצע געשיכטע אזוי טשיקאווע.

יוען מ'האט דעם סטודענט אקון אויסגעשלאסען פונ'ם אינסטיטוט, האט מען געגען איהם קיין שום בעשולדיגונגען נישט ארויסגעשטעלט. די פערוואלטער פונ'ם אינסטיטוט האבען גאנץ גוט געוואוסט, אז ער האט זיך מיט קיין זאך נישט פערשולדיגט, און בעשטראפענדיג איהם, זענען זיי געווען ביים פולען פערשטאנד, און דער זכרון האט זיי אויך גוט געדינט.

אין אלגעמיין איז דאס געוועזען אזוי: מ'האט דעם סטודענט אויסגעשלאסען דערפאר, וואס זיין טאטע איז בעגאנגען א קרימינעלען פערברעכען, פאר וועלכען מ'בעשטראפט געוועהנליך; איהם, דעם טאטען, האט מען פער'משפט אויף צוויי יאהר, אבער די רעכט האט מען ביי איהם דאך נישט צוגענומען.

אזוי איז געוועזען דער פסק.

ס'איז אונמעגליך פעסטצושטעלען פינקטליך דעם געשפרעך, וואס איז פארגעקומען צווישען דעם סטודענט אקון, און דעם פערוואלטער פונ'ם טעכניקום, וואס האט איהם אויסגעשלאסען. אבער, ווי ס'שיינט, איז דער געשפרעך געוועזען אזא:

— פארוואס? בין איך דען אין עפעס שולדיג?

— איהר זענט טאקי נישט שולדיג, אבער אייער פאטער איז שולדיג.

— טא שליסט זשע איהם אויס נישט מיך.

— איהם קענען מיר נישט אויסשליסען, ווייל ער שטודירט נישט ביי אונז.

— אבער וואס האט איהר צו מיר? פארוואס בעשטראפט איהר מיך פאר איהם?

— ווייל איהר זענט זיין זוהן.

— יא, דאס איז אמת. אבער האב איך דען דעם קרימינעלען פערברעכען בעגאנגען?

— בעשולדיגען מיר דען אייך אין דעם? עס פאלט אונז גארנישט איין.

דער סטודענט האט זיך דערפרעהט:

— איז אויב אזוי, — האט ער געזאגט, — איז שליסט מיך נישט אויס.

— דאס קענען מיר נישט. ער איז אייער פאטער. איהר זענט זיין זוהן, און דאס מיינט דאך, אז עס איז שוין יאהרען און יאהרען זינט איהר זענט ביידע ענג פערבונדען.

— אבער די פערבינדונג צווישען מיר און איהם איז נישט קיין פערברעכערישע, נאר א משפחה דיגע. ער איז מיין פאטער; ער איז, אזוי צו זאגען, דער וואס האט מיך אויף דער וועלט געבראכט. ס'פערשטעהט זיך, אז ווען איך וואלט געוואוסט, אז ס'וועט זיך מאכען אזא געשיכטע, וואלט איך אפשר געווען אנגענומען געוויסע מיטלען געגען דעם; איך וואלט, צום ביישפיל, געקענט זעהען, אז איך זאל נישט געבוירען ווערען אויף דער וועלט, אבער דאמאלט האב איך דאך נישט געוואוסט, אז ס'וועט געשעהן אזא זאך.

— ריכטיג. — האט געזאגט דער פערוואלטער.

— ס'וואלט אוודאי געוועזען בעסער ווען איהר וואלט דאן אנגענומען מיטלען געגען דעם. איצטער אבער איז שוין צו שפעט. פערפאלען!

— הייסט עס, אז איך בין א פערלוירענער?

— יא, איהר זענט א פערלוירענער.

און דער סטודענט אקון האט אנגעהויבען זיין א פערלארענער, און ס'איז איהם געווען א גרויסער פערדרוס. און נאך גרעסער איז געווען דער פערדרוס ווען ס'האט זיך שפעטער אויסגעדרעהט אזוי, אז זיין פאטער איז געזעסען אין טורמע נישט צוויי יאהר, נאר צוויי חדשים. די איבעריגע צייט האט מען איהם געשענקט אויפ'ן גרונד פונ'ם ארטיקעל נומער 458. און פון דעם אליין איז (קלאר). אז דער פערברעכען, וואס דעם סטודענט'ס פאטער איז בעגאנגען, איז אין דער אמת'ען געוועזען א קלייניגקייט.

און דער זוהן, וועלכער האט קיין שום פערברעכען נישט בעגאנגען, קומט נאך אלץ אפ די שטראף, וואס מ'האט אויף איהם ארויפגעווארפען — א שטראף, וואס איז נאך א סך ערגער ווי זיצען אין טורמע. און ס'איז שוין צעהן חדשים אזוי. די אלע וואס וויסען זיינע צרות ציהען מיט די אקסלען און זאגען, אז זיי קענען דאס נישט פערשטעהן.

און ס'איז גאר קיין צווייפעל נישט, אז אזא האנדלונג מיינט איינגאנצען איינקמאכען אונטער דער האנט די רעוואלוציאנערע געזעצען, דאס מיינט — ניט האבען קיין שום אכטונג צום סאוויעטישען געריכט.

וואָרים ווען דאס געריכט וואלט געפינען פאר נויטיג, וואלט דאך אינ'ם ארטיקעל בפירוש געזאגט געווארען, אז דעם פאטער אקון פער'משפט מען צו זיצען צוויי יאהר אין געפענגעניש, און דעם זוהן אקון — ער זאל פערלירען די רעכט צו לערנען אינ'ם אינסטיטוט. דאס איז דאך אבער אינ'ם אורטייל נישט געשטאנען.

נו, פרעגט זיך: אויף וועלכען גרונד האט דער פערוואלטער פונ'ם אינסטיטוט גרעסער מאכט די שטראף וואס א סאוויעטישער געריכט האט ארויסגעגעבען? ווער האט איהם דער רעכט געגעבען די רעכט?

איז דאס דען נישט געגען געזעץ?

און דא האנדעלט זיך שוין נישט בלויז וועגען צוריק אריינגעמען אקונ'ען און איהם צוריק געבען זיינע רעכט אלס סטודענט; דא דארף מען אויך צוריק פעסטשטעלען די סאוויעטישע געזעצגעבונג, וואס דער פערוואלטער פונ'ם אינסטיטוט האט געבראכען.

אין אלגעמיין איז נישט צו פערשטעהן די לייכטקייט מיט וועלכער מ'בעציהט זיך צו דעם גאנצען ענין וועגען דעם סטודענט אקון.

לאמיר פרובען פערגעסען אן דעם וואס דער סטודענט אקון האט איבערגעלעבט אין די צעהן חדשים, וואס ער איז געוועזען אויסגעשלאסען, לאמיר אויף דעם גאנצען ענין קוקען פון א פראקטישער זייט.

מ'האט דעם סטודענט געלערנט גאנצע יאהר. די רעגירונג האט אויף איהם אויסגעגעבען א סך געלט, און ס'האט שוין געהאלטען דערביי, אז ער זאל ענדיגען, אין עטליכע מאנאטען וואלט דאס לאנד פון די סאוויעטען צוגעקראגען א נייעם, גוטען אינזשעניער.

איז אנשטאט א גוטען אינזשיניער גיט דעם לאנד אנ'אויסגעמוטשעטען שלים-מזל, בילדונג, אהן אנ'אויסזיכט זיך צוצושלאגען צו א מענשען, וואס וועט אין בעסטען פאל זיין א משרת אין א קלייט.

האט מען זיך פערטראכט וועגען דעם ראסטאוו'ער אינסטיטוט?

(„פראוו...")